

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LX

Balandis — April 4, 1975

Nr. 27

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ŪKINĖ BŪKLĖ

Mokesčius sumažinus ir išlaidas padidinus

Rašyti apie krašto ūkį tuo metu, kai jis pergyvena savo užsienio politikos suteiktą, nėra labai dėkinga tema. Iš kitos pusės ūkinė būklė turi milžiniškos reikšmės ir užsienio politikai. Katastrofa Indokinijoje iššaukė ar bent paskubino kongreso atsisakymas skirti reikalingas ten lėšas (palyginti menką pusę milijono dolerių sumą). Bene svarbiausias argumentas už tokią laikyseną buvo tas, kad JAV neturi švaistytis užsieniuose, kai jų pačių ūkis pergyvena recesiją ar net depresiją.

Iš tikro karas Indokinijoje, nors ir turėjo įtakos JAV ūkinė būklė, tačiau netokią didelę, kaip kad kai kada norima manyti. Dar tam karui visu smarkumu siaučiant, federalinė valdžia pradėjo daugiau išleisti socialiniams reikalams negu

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

krašto apsaugos. Šiandien 35 milijonai amerikiečių gauna mokėjimus iš Social Security sistemos ir tas skaičius vis daugiau auga. Dėl infliacijos anksčiau numatytus mokėjimus reikia vis didinti ir kaip prezidentas Fordas teigė pasikalbėjime su Fortune žurnalo redaktoriais, apie 2.000 metus t.y. už 25 metų pusę amerikiečių dirbs tam, kad išlaikytų kitą pusę nedirbančių. Tai nebūtų sunku, jei nedirbančiųjų našumas proporcingai padidėtų. Jei našumas nedidės, dirbantieji turės pasidalinti su nedirbančiais savo pragyvenimo lygiu t.y. jų pragyvenimo lygis turės kristi, jų gyvenimas turėtų būti skurdesnis. Bet demokratiname re-

žime valdžia, norėdama išsilaikyti per periodinius rinkimus, negali prie to prileisti.

Šiandien jau turime nemažai ženklų teigiančių, kad normalus ūkinis atoslūgis, staiga apsunkintas energijos pabrangimo, virtęs smarkia recesija, jau baigiasi ir gamyba pradeda atsigaivinti. Tiesa, dėl to dar nelaukiama greitos bedarbės sumažėjimo. Tai dėl to, kad imonės, sunkių laikų spaudžiamos, sumažino savo personalą ir dabar savo produkciją gali pakelti, nepadidindamos savo tarnautojų skaičiaus. Tai reiškia jų darbo našumo padidinėjimą, kuris pateisina arba jų atlyginimo pakėlimą arba jau esamą atlyginimą, jei jis anksčiau buvo pakeltas, neskaitant su darbo našumu.

Visa tai veda prie minties, kad abstrakčiai žiūrint, ūkis yra visai neblogoje būklėje, kad sunkumai, kuriuos patyrė gyventojų dalis, apskritai imant, išėjo visam tautos ūkiui į naudą. O jei taip nereiktų griebtis tokių priemonių, kurios atkutindamos ūkį pakartotų senas klaidas, vedančias prie infliacijos. Bet tai nepriimtina politiniai.

Politikai ūkinį atoslūgį nelaiko normaliu reiškiniu, padedančiu susitvarkyti, bet jiems asmeniškai didžiausiu pavojumi, kurio reikia galimai greičiau atsikratyti. Geriausia priemonė atkutinti ūkį yra padidinti išlaidingumą. Už tat kongresas priėmė ir prezidentas pasirašė mokesčių sumažinimą. Kartu duodamos mokesčių lengvatos iki 2.000 dolerių naujų namų pirkėjams, o visi Social Security čekių gavėjai gaus papildomą 50 dolerių čekį. Visai naujas dalykas bus mokesčiai primokėjimui tiems, kurie nepakankamai uždirba (negative Tax). Jei dirbanties žmogus turi keturis tūkstančius dolerių pajamų, jis gauna 400 dolerių mokesčių kreditą. Tai reiškia, kad jei jis pvz. nuo savo uždirbtos sumos turėtų pagal seną tvarką mokėti 320 dolerių, jis praktiškai ne tik nieko nemokės, bet dar iš išdų gaus 80 dolerių grynais. Manoma, kad ta neigiamos mokesčio sistema atitinkamai plečiamai ilgainiui galėtų atstoti visus kitus šelpimus iš valstybės išdų ir būtų tikslesnė sistema negu dabartinė. Bet kol kas visa tai valstybės išdų kaštus apie 23 milijonus dolerių, kas padidins deficitą iki 70 milijonų dolerių. O deficitas yra tikriausias kelias į infliaciją. Toji tačiau ateis po atkūtimo ir ... rinkimų.

Antanas Diržys su SLA prezidentu Povilu Dargiu SLA centre New Yorke.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje žengia į 90-tuosius metus

ANTANAS DIRŽYS

Pokalbis su SLA prezidentu Povilu Dargiu

SLA prezidentą Povilą Dargį radau Centro įstaigoje New Yorke. Šalia Pildomosios Tarybos darbų, jis skyrė laiką ir pasitarimams su veiklesniaisiais organizacijos darbuotojais, tad buvo ir proga sustoti ties tokiais klausimais, kurie įdomūs visuomenei.

— Jūsų vadovaujamas Susivienijimas jau baigia 89-tuosius gyvavimo metus, o kitais — kurie yra Seimo metais — Susivienijimas jau bus pilnoje savo devyniadešimtyje. Tai jau ilgas amžius ir organizacijai. Sakysit, kaip atrodo pačiais bendriausiais bruožais Susivienijimas šiandien?

— Kalbėkim vaizdžiai, kad mūsų kalba būtų visiems vienodai suprantama. Į Susivienijimą žiūrėkim šiandien, kaip į daugiameį medį; sakysit — žiūrėkim, kaip į medžių karalų — ažuolą! Susivienijimas to simbolio vertas. Ir žinokim, kad to ažuolo šaknys yra tautinės, jo liemuo perdėm humaniškas, kai Susivienijimas apjungdamas vienybėn brolius ir se-

seris tautiečius tiesia jiems pagalbos ranką gyvybių apdraudomis, ligoje pašalpomis, kitose bėdose — piniginėmis paramomis, artimo užuojautomis. Susivienijimas net beveik per 90-ties metų laikotarpį nėra pasikeitęs nei savo šaknyse nei liemenyje. Tame ažuole tik keičiasi ir įvairuoja jo šakos-šakelės bei lapeliai. Tai Susivienijimo Apskričių padaliniai (didžiosios šakos), kuopos (šakelės) ir nariai (ažuolo lapeliai). Šitaip vaizduojus Susivienijimą šiandien, pasakė SLA prezidentas Povilas Dargis.

— Minėjot Susivienijimo apdraudas, pašalpas ir paramas, o sakysit, ar tik vien narių medžiaginė puse Susivienijimas yra rūpinęsis ir tebesirūpina, ar jis gyvena kai kuo ir daugiau?

— Būtų didžiausias nesupratimas laikyti Susivienijimą vien medžiaginio rūpesčio organizacija. Teneprileidžia niekas nė minties, kad šiandien SLA bėra likęs vien komercinė įstaiga, net toly-

gi grynai komercinėms apdraudos bendrovėms. Ne, SLA rūpinasi ir politiniais klausimais, kiek tie reikia Lietuvos laisvės siekime, jis rūpinasi ir švietimo-rūpinasi ir švietimo-kultūros reikalais, kiek tie dalykai yra numatyti SLA konstitucijoje, kiek jie svarbūs nariams ir narių vaikams. Kadais politiniais ir kultūriniais reikalais buvo rūpinamasi Susivienijime plačia visos lietuvių apimtimi, dabar tas dvi naštą yra palengvinusios bendrinės institucijos VLIKas ir ALTA, o labdarybės bare BALFas. Lietuvių Bendruomenė plačią vagą varo kultūriniame lauke. Tad ir šioji našta, nebegula Susivienijimo visu svoriu. Bet Susivienijimas neatsiribojo nuo politinių interesų visai ir jis remia visu nuoširdumu mūsų bendrines politines institucijas, remia BALFo labdarybės darbą ir visai pritaria LB kultūrinams-švietimo darbams. Susivienijimo vyriausioji vadovybė yra labai aktingai dalyvavusi net ALTos ir BALFo įkūrimuose, kaip lygiai ir dabar yra tų organų sudėtyje. O tuo pačiu metu Susivienijimas nėra apleidęs nei politinių, nei kultūrinių, nei labdaros reikalų, kiek tie reikalai yra susiję su SLA nariais. Tad Susivienijimas, labai įsakmiai pabrėžė prez. Dargis, nėra komercinė organizacija, kuri ieškotų pelno, o buvo, tebėra ir, reikia tikėtis, bus tautinė-visuomeninė-finansinė kultūrinė organizacija, kurios daugiašakiškumo negali atstoti nė viena esančių kitų visuomeninių susibūrimų. Ta prasme Susivienijimas yra unikumas ir jį reikia branginti. Tepasiekia šis

(Nukelta į 2 psl.)

GEN. FRANCO TEBEVALDO ISPANIJĄ

BRONIUS AUŠROTAS

Per pastaruosius 35 metus gen. Franco ir Falangos valdoma Ispanija nepasidavė 'moderniško pasaulio' klaidingoms vilionėms: Iberijos pusiasalio tvirtovė pasiliko ištikima savo likiminio kelio vėliavnešiams.

Tačiau gyvenimas nestovėjo vietoje — išaugo naujos kartos atstovai, kuriuos taip pat pasiekė garsiai skamba laisvių varpų virpėjimai. Gen. Franco sveikatai pašli-

jus 1974 m. vasarą jis privalejo perduoti valdžią 37-čiam princui Juan Carlos. Pastarojo veik pusmetį valdoma Ispanija nesugebėjo parodyti reikiamo ryžto, svirduliuodama iš kairės į dešinę. Anot vieno patyrusio diplomato, jau išvykusio iš Madrido, kaip apie dabartinę Ispaniją rašo Time III.31 laidoje, "jeigu tokia būklė krašte būtų užsitęsusi ilgesnį laiką, tai būtų privedę prie

katastrofos".

Laimė ar nelaimė, 82-tis Francisco Franco po ilgos ligos gerokai pasitaisė ir grįžo prie valdžios vairo! Jam grįžus užsidegė užkulisinės politiškos kovos. Dešiniojo sparno Falangos senieji veterana reikalavo, kad būtų kuo griežčiausia kovojama su 'nukrypimais nuo Ispanijos tautiško kelio'. Jie teigė, kad leidus sustiprėti ne-

(Nukelta į 2 psl.)

Šiomis dienomis Maskvoje lankėsi naujai įkurtos Guinea-Bissau respublikos vak. Afrikoje (buv. portugalų kolonija) vyriausybės pirmininkas, kartu ir prokomunistinės PAIGC partijos vadas Francisco Mendes su savo delegacija. Delegacija Kremliuje buvo labai iškilmingai priimta ir pavaišinta. Delegacija vedė pasitarimus su Kosyginu.

Prie tos prieš metus įkurtos respublikos, buv. Portugalijos kolonijos Gvinėjos, gulincios vakarų Afrikoje prie Gvinėjos įlankos, buvo pridėtos ir Cabo Verde (Žaliojo Rago) salos, esančios už kelių šimtų kilometrų nuo Gvinėjos Atlanto vandenynė. Buvo norėta prie to naujagimio pridėti ir Azorų salas, esančias dar toliau į šiaurę, kur amerikiečiai turi savo aviacijos bazę ir svertimų povandeninių laivų sekimo stotį Lajes, bet Azorų salų gyventojai nenorėjo prisidėti prie tos kažkur esančios Guinea-Bissau respublikos. Kaip dabar aiškėja, visur čia prikišo savo nagus sovietai: jiems yra labai svarbu kaip nors amerikiečius iš tos bazės iškraptųti. Azorų salos valdomos portugalų, guli ir vakarus nuo Maroko ir Gibraltaro sasiaurio kartu saugo įėjimą į Viduržemio jūrą, kur operuoja JAV šeštasis laivynas.

Nepasisekus Azorų prijungti prie tos Gvinėjos respublikos, tikintis, kad ji amerikiečius iškraptųti, dabar sovietai ėmėsi naujo triuko. Kaip spauda praneša sovietai šiomis dienomis 'paprastė' dabar Portugaliją valdančios karinės juntos leisti jiems ten įsteigti savo Atlanto žvejybos laivynui apsirūpinimo bazę Madeiros saloje, taigi greta amerikiečių bazės. Ir tikimasi, kad ta karinė junta, kuriai sovietai sakoma, kas mėnesį moka po 10 milijonų dolerių 'pašalpos', tokį sovietų norą gali patenkinti.

Toks sovietų naujas veržimasis į NATO sąjungos valdas, sukėlė sprogusios bombos įspūdį. Connecticuto senatorius Buckley pareikalavo, kad valstybės sekretorius Kissingeris nutrauktų savo pasivažinėjimus po Artimuosius rytus ir

tuoju griebtųsi naujai iškilusio gaisro gesinimo. Kaip vienintelę galima išeiti, senatorius siūlo amerikiečiams okupuoti Azorų salas, nors daug kam toks žygis ir nepatiktų. Kartu jis klausia ar JAV generalinis štabas jau yra išdirbęs planus tokiai okupacijai. Nes tai gyvybinės reikšmės klausimas. Jei sovietai Azoruose įsikurtų, jie užkirstų kelią į Viduržemio jūrą ir amerikiečių šeštasis laivynas ten nusto-tų savo reikšmės.

Po Guinea-Bissau pasitarimų, kurių metu buvo sutarta, kad Sovietų Sąjunga remtų naujagimį militariai, ekonominiai ir politiniai, kad jis ir toliau kovotų su dar 'neišlaisvintomis' iš kolonistų tautomis, delegacijai buvo iškelti pietūs.

Pietų metu Kosyginas kėlė tostus ir sveikino gviniečius, džiaugdamasis, kad dar viena tauta pasirinko 'socialistinių' kelią ir įėjo į 'socialistinių' valstybių šeimą išsilauždama iš 'kolonialistų ir imperialistų' jungo. Jis prižadėjo savo paramą ne tik Gvinėjai, bet ir kiekvienai tautai Afrikoje ir kitur, kovojančiai už savo nepriklausomybę ir už išsilaivsinimą iš imperialistų nagų. (O kaip su Pabaltijo valstybėmis? — ab).

Francisco Mendes, tos komunistinės PAIGC (African Party for Independence in Guinea and Cape Verde) vadas, savo kalboje dėkojo Sovietų Sąjungai už paramą ginklais ir politiniai remiant jų kovą per 11 metų. O dabar kraštas, išlaisvintas iš 'portugalų imperialistų' esančios reikalingas ekonominės paramos, todėl tikisi, kad sovietai ir toliau remtų juos ir padės 'atsi-stoti ant kojų', o jis iš savo pusės ir toliau padės revoliuciją kelti ten, kur 'socialistinė' santvarka dar neįvesta.

Jau seniai buvo įtariama, kad sovietai tuos Gvinėjos 'partizanus' ginkluoja, o tu 'revoliucionierių' vadai yra baigę specialius apmokymo kursus Maskvoje, o dabar tas jau viešai patvirtinta. Laukiama, kad ir kitos portugalų kolonijos — Angola ir Mozambikas taip pat pasuks 'socialistiniu keliu'. (ab)

AUSTRALIJOS PADANGĖJE

ANTANAS LAUKAITIS

NAUJOS APYLINKIŲ VALDYBOS

Atsigavus ir pailsėjus po buvusių Lietuvos dienų, Australijos vasarai taip pat jau besibaigiant ir jos malonumams mažiau beatimant laisvo laiko, pamažu ir vėl įsitraukiama į kasdieninį visuomeninį ir lietuvišką darbą. Kovo 16 dieną, lyg ir bendrai susitarus, Melbourne ir Adelaidėje įvyko metiniai šių apylinkių bendruomenės narių susirinkimai, kurių metu buvo išrinkta ir naujosios apylinkių valdybos.

Adelaidėje susirinkimą atidarė valdybos pirmininkė B. Mikužienė, paprašydama gausiai susirinkusius dalyvius atstoti ir minutes tyčia pagerbti apylinkės mirusiųjų. Susirinkimo prezidento pirmininku buvo išrinktas inž. J. Stačūnas, sekretoriumi inž. A. Zamoiskis ir mandatų komisijon: V. Baltutis, K. Taparas ir I. Taunys.

Metinė valdybos veikla plačiai apibūdino pirmininkė B. Mikužienė. Metų veikla buvo labai plati. Valdyba daug dirbo atstovaudama ir reprezentuodama visus Adelaidės lietuvių, teikdama paramą lietuviškomis organizacijoms, surengdama tautinių švenčių minėjimus, bendruomenės laikraščio "Mūsų Pastogės" balių Adelaidėje, mugę. N. Metų balių, rūpinosi Brazinkų išlaisvinimu, organizavo protestus prieš Australijos valstybės Pabaltijo pripažinimą ir kt. Metų bėgyje valdyba turėjo 8,340 dol. pajamų ir apie 2870 dol. išlaidų. Garbės Teismas jokių bylų neturėjo.

Po trumpų diskusijų susirinkimas valdybos veiklą priėmė plojimu. Tolimesniuose pranešimuose I. Lapšys kalbėjo apie Baltų Tarybos veiklą, P. Bielskis — apie Adelaidės Lietuvos S-gos darbą, dr. J. Maželenė — apie ALB Moterų Sekcijos veiklą, V. Statnickas apie ALB Savaitgalio mokyklą ir E. Dainienė — apie Pabaltijo Moterų S-gą.

Į naują Kontrolės Komisiją buvo išrinkta: P. Laukaitis, K. Pocius ir J. Rackus. Į Garbės Teismą — J. Gudaitis, M. Petkūnienė, M. Urbonas, J. Venslovavičius ir M. Reinkė. Susirinkimas buvo baigtas Tautos Himnu.

MELBOURNO susirinkimą, dalyvaujant 120 apylinkės narių, atidarė valdybos pirmininkas Alb. Pocius, pakviesdamas susirinkimui pirmininkauti jaunosios kartos atstovą dr. K. Zdanų ir sekretoriauti D. Didžienę. Pirmininkui A. Pociui ir išdėstė K. Kazlauskui padarius savuosius pranešimus, susirinkimas juos priėmė, tuo pačiu ir užgirdamas jų plačią buvusią veiklą.

Į naują valdybą buvo išrinkta ir pareigomis pasi-

skirstė: pirm. Alb. Pocius, I-mas vicep. politinei veiklai Petras Aras, II-tras vicep. jaunimo reikalams Ričardas Steponavičius, sekretorė Anita Matukevičienė ir ižd. Feliksas Sodaitis. Į Garbės Teismą išrinkti: A. Mikaila, K. Kazlauskas, B. Vanagas, P. Sungaila ir J. Juška. Revizijos komisijon: J. Meiliūnas, A. Baltrukonienė ir V. Liubinas.

Melbourn Apylinkės V-ba, darydama savo piniginę sąmatą, paskyrė bendruomenės laikraščio "Mūsų Pastogai" 100 dolerių

Newcastle miesto lietuvių yra gražus pavyzdys ir kitiems. Norvegų bendruomenė, sužinojusi ir pamatiusi, kad vietos lietuvių kiekvienais metais rengia tradicinę kalėdinę elgtę vaikams ir tuo pačiu kalėdinį pobūvį suaugusiems, pasiekė šiuo pavyzdžiu ir, jau praeitais metais, norvegai ir švedai surengė tokį pobūvį ir jį įjungdami ir savąsias tradicijas.

Gi paskutiniame Vasario 16-sios šventės minėjime dalyvavo ir plačios vokiečių bendruomenės sekretorius, kuris pamatęs, kad šia proga buvo įteikta dovanos mokslus baigusiems jaunuoliams, šį dalyką labai užgėrė ir pasakė lietuvių vadovams, kad sekančiais metais ir vokiečiai šį dalyką įsives.

Sydnejaus P.L. Jaunimo S-gos skyrius turėjo savo susirinkimą, kurio metu buvo plačiai diskutuota visa sydnėjiečių jaunimo veikla ir tuo pačiu artėjantis trečiasis P.L.J. Kongresas. Šiame susirinkime buvo išrinkta nauja skyriaus valdyba, kuri pasiskirstė sekančiomis pareigomis: pirmininkė Regina Laukaitytė, vicep. Alma Kavaliauskaitė, ižd. Darius Gečiauskas, sekret. Violeta Maksvytytė ir narys Jeronimas Belkus. Buvusi valdyba, darbo pradžiai, įteikė II-jo J. Kongreso lėšų likutį — 231 dolerį.

Buvusi pirmininkė Jūratė Reisgytė-Zakarevičienė, būdama abiejų jaunimo kongresų veteranė dalyvė, sutiko ir dabar naujai valdybai padėti ir tuoj pat po Vėlykų savo naujoje namuose rengia valdybos ir Sydnejaus aktyviųjų bendruomenės ir organizacijų atstovų vakarienę, kur manoma plačiau išnagrinėti lėšų telkimą ir kt. Sekmės Sydnejaus jaunimui.

Adelaidės Lietuvos Namuose labai gražiai įsirengęs yra vienintelis visoje Australijoje Lietuvos Muziejus-Archyvas. Su dideliu rūpestingumu surinkti įvairūs lietuviški eksponatai, mūsų lietuviška archyvinė

medžiaga ir kt., yra tikras Adelaidės lietuvių pasididžiavimas, atkreipias ypatingą dėmesį ne tik iš pačių lietuvių, bet taip pat ir iš užsieniečių. Praeitų Lietuvos dienų metu ši muziejų aplankė virš 500 žmonių, išrašdami į svečių knygą ir labai gražius atsiliepimus apie jį. Ypatingai man buvo smagu stebėti, kad muziejų lankė daug mūsų jaunimo, kurie, Lietuvos nematę, su labai dideliu susidomėjimu stebėjo visus lietuviškus dalykus ir skaitė aprašymus apie juos. Šiame muziejuje-archyve yra surinkti ir visi Dirvoje išėję Australijos Padangės rašiniai, kurie yra labai gražiai ir specialias knygas įrašyti ir prieinami kiekvienam skaitytojui.

Lietuvių Muziejaus-Archyvo vedėjas yra buvęs aviacijos majoras Jonas Pyragius. Aš nežinau kito taip pasižventusio ir savo visą širdį atidavusio, panašiam lietuviškam darbui, kaip šis 73-jų metų buvęs Lietuvos karo lakūnas. Neatrodė jis esąs net 60-ties metų. Judrus, visuomet elegantiškas, mitytėse Rone 24-rias valandas galvojęs kaip tik daugiau šį puikų muziejų išplėsti, gaunant naujų lietuviškų dalykų jam ir kt. Dar tik prieš porą metų jis pats ore sklandė ir buvo ilgameitis sklandymo klubo narys Adelaidėje, savo norą išpildęs ir sklandytoju padaręs savąjį anūką.

Gimęs Biržų apskrityje, baigęs Panevėžio gimnazijos šešias klases, J. Pyragius savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę ir 1920 m. baigė Karo Mokyklą. 1922 m. aukštuosius karinių kursų, 1924 m. karo aviacijos kursus, 1926 m. pasidarydamas karo lakūnu. 1932 m., būdamas aviacijos majoras, jis buvo 5-tos naikintuvų eskadrilės vadas. Vėliau jis buvo Nidos sklandymo mokyklos viršininkas, Lietuvos Aero Mokyklos vyr. sklandymo instruktorius ir eidamas kitas aukštas pareigas Lietuvoje.

Be savo tiesioginio darbo su aviacija ir sklandimu, jis buvo ir vienas iš mūsų aktyviųjų sportininkų. Buvo LFLS, Lietuvos Sporto Lygos, Kariuomenės Sp. D-jos valdybose. Jis buvo Lietuvos Aero Klubu vienas iš steigėjų, atstovaudamas šį klubą ir Tarptautinėje Komisijoje. 1938 m. buvusioje Lietuvos Tautinėje Olimpiadoje jis už sklandymą laimėjo aukso medalį. 1937 m., kartu su sklandytojais P. ir Br. Oškiniais, jis su lietuvišiais sportininkais lankėsi Amerikos lietuvių paskirose kolonijose. Be viso aktyvaus sportinio darbo jis bendradarbiavo ir bendradarbiauja lietuviškoje, ypatingai sportinėje, spaudoje, redaguodamas Lietuvos sparnus ir Paukščių Kelią, taip pat išversdamas ir M. von Richthofen "Raudonąjį karo lakūną".

Sveikinant J. Pyragių su jo nepavargstamu ir tokiu puikiu darbu Lietuvos Muziejuje-Archyve Adelaidėje, telieka jam palinkėti tik geros sveikatos ir gražių bei saulėtų dienų Pietų Australijoje, kad jo tas taip reikšmingas muziejinis darbas ir

SUSIVINIJIMAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

ąžuolas savo šimtmetį, tebūna Susivienijimas šimtmetis ir vis dar daugelio lietuvių mylimas ir jiems jaukia paunksmę suteikiantis.

— Esat Susivienijimo prezidentu jau 19 metų ir, jei Praamžius nepadarys kitaip, kitais metais renkantis Seimui Chicagoje švęsime savo prezidentavimo dvidešimtmetį. Būsime visoj SLA netrumpoj istorijoj pirmas prezidentas ilgiausiai išbuvęs tose garbingose pareigose. O kaip su visokeriopom Jūsų dvasinėm ir sveikatos atsargom? — kokia savijauta tiek metų rūpinusis kitais, su tuo, tikriausia, ir labai sunkių momentų turėjus?

— Kiekvienas darbas žmogaus jėgų atsargas sunaudoja, taigi, ir mašina. Susivienijimo vadovavimo pareigos nesudaro išimties. O kai aš ne vien prezidentavau bet lygiagrečiai su Susivienijimo darbais Pittsburghe vedu lietuviškąją radijo valandėlę, atstovavau ir tebeatstovavau SLA kitose bendrinėse organizacijose, be to dar ir dalyvauju kitų organizacijų vadovybėse, tai jaučiu, kad savo jėgų labai didelę dalį esu atidavęs lietuviškam visuomeniniam labui, — sako p. Dargis. Ir pridėjęs kairę ranką prie savo krūtinės pasakė dar ir štai ką. — Jei, girdi, visą laiką man dirbant būtų kalama priekaištų plakatu mano galvon, tai kažin kas būtų belikę iš manęs. Tačiau visuomeniniame santykiavime, bendradarbiavime, pastangose ir rūpesčiuose yra mistinių momentų, kai matai, kad tave supanti aplinkuma supranta, tavo darbą įvertina, kai matai besidžiaugiant tuos, kuriems dirbai, kurie gerom broliškom akim į tave žiūri. Tokie momentai ne tik atstato visas fizines ir moralines jėgas bet tų jėgų gauni net su magaryčiom atgal. Tokie momentai mane iki šiol apsaugojo nuo pesimistinių nuotaikų, aš, kad ir neretai nuvargdamas, turiu paguodos broliškoje Susivienijimo aplikoje, be abejo ir džiaugiuos jausdamas polinkį atlikti tokią būtiną pareigą, kurią atlikti, gal būtų lengviausia ne kam kitam o man. Konkrečiai kalbant, su malonumu nešioju gerus išpučius, gautus paskutiniame SLA Seime, praėjusiais metais Bostone. Gražiai buvo sugrįžta praeitin, gražiai buvo pagerbti dr. Jonas Šliupas ir dr. Steponas Biežis, sklandžiai praėjo svarstymai visų kilusių klausimų, pakilia nuotaika buvo dalyvauta ir bankete. To viso pasiekima daugelio darniu bendradarbiavimu, atsidėjimu pareigoms, sveiku supratimu visų mūsų santykiavime. Tai reikia laikyti pirmaisiais žingsniais į ateinančią kitų metų sukaktį, kuri bus sutikta Chicagoje, tikriausia, ir geru tonu, ir

bus viskas paruošta geru skoniu. Iš to, turėtų būti jau aišku, apie mano visokeriopų jėgų atsargas.

— Koks didžiausias ir svarbiausias rūpestis yra šioje kadencijoje, vedančioje į 90-ties metų SLA sukaktį?

— Naujų narių vajus, naujų narių gavimas, kad sustabdžius negeistiną narių nustojimą-mažėjimą. Bendra Amerikos ekonominė padėtis yra bloga, viskas eina ne aukštyn, o žemyn, tad ir su mūsų bėdom susidoroti nėra nei paprasta, nei lengva. Bet daugelio sutelkti geri norai, parodytas sutartinumas gali duoti labai geras išdavas. Mūsų Susivienijime, kurį pradžioje siūliau vaizduotis ąžuolu, kiekvienas narys yra to ąžuolo lapas. Kai negalima išvengti metuose sezonų pasikeitimo, o tuo pačiu negalima išvengti ir tų lapų rudinio praradimo, reikia mums sugebėjimo, kad nukritusių lapų-lapelių vieton sužaliuotų naujas lapas. Kad vieton Susivienijimo nustoto nario įeityt kitas, naujas. Ir ne vienas, o du ir trys. Jei galima — tai ir daugiau. Kad daugiametis Susivienijimas būtų žaliuojantis, gražus ąžuolas, duodantis užuovėją ir paunksmę tiems, kurie bėdoje ar reikale to būtų reikalingi. Susivienijimo piniginis pajėgumas, ką anglų kalboje vadiname "solvency", yra labai geras, kiekvieno nario apdraudos interesą užtikrinantis su kaupu, — baigė pasikalbėjimą prez. Dargis.

FRANCO...

(Atkelta iš 1 psl.)

klausdoms Ispaniją galinti užplūsti kairiųjų nuotaikų banga, panaši kokia yra dabar siaučianti Portugalijoje. Tačiau "Senajai Gvardijai" labai atkakliai priešinas reformistai, teigdami, kad be politišku nuolaidų masių nepasitenkinimas taip išaugsiąs, kad jis tapsiąs sunkiai suvaldomas.

Paviršiuje atrodo, kad Ispanijos vyriausybė nekreipianti per daug dėmesio, kas dedasi jos vakarinio kaimyno, Portugalijos, teritorijoje: vienok yra žinoma, kad Portugalijos griežtas posūkis į kairę, labai stipriai veikia į Caudillio valdžią. Ispanijoje prisibijoma, kad Portugalijos revoliucija galinti įtraukti į savo orbitą ir Ispaniją. Todėl Ispanijos vyriausybė stengiasi dar labiau priveržti kunkuliuojančio katilo garus.

MAŽI SUSIDORIMAI

Dabartinio Ispanijos premjero, Carlo Arias Navarro, 66, buvusio sostinės burmistro ir Vidaus Reikalų ministro, gana santūrus ir politiška neradikalaus, didžiosios bėdos kaupiasi darbininkų fronte. Nors Ispanijoje oficialiai streikai yra uždrausti, bet kaip labai tiksliai suskaičiavo Time redaktoriai, 1974 m. visoje Ispanijoje buvo atžymėti 2,196 darbo susidūrimai, palietę net 700,000 dirbančiųjų.

Gi sukilėliškai nusiteikusių paškų krašte, 200,000 dirbančiųjų armija streikavo 24 valandas, paminėdama Burgos mieste 1974 m. 16-os teroristų nuteisimą už vieno policijos pareigūno nužudymą. Tačiau didžiausias streikuotojų nuostimtis yra reikalavęs algų priedų, kurie yra numatyti įstatymu su kylančiomis kainomis, ir augančia infliacija: 1974 m. Ispanijoje infliacija paaugo net 24%.

Cia verta pažymėti, kad Ispanijos dirbantieji nepabilojo paremti savo kolegų streikuojančių kitose pramonės šakose ir skirtingose vietose. Tai reiškia, kad dirbantieji jau klausia "įsakymų iš viršaus".

STUDENTAI

Kaip ir visame pasaulyje taip ir Ispanijoje studentai buvo, yra ir pasiliks revoliucijų vėliavnešiai. Š.m. vasarį Valladolid universiteto studijozai supuvusiais kiaušiniams "bombardavo" jiems nepatinkantį universiteto rektorių. Policija, pasinaudodama šia proga, nors tai ir buvo tik menkas incidentas, uždarė universitetą ligi š.m. spalio mėnesio, t.y. ligi naujų universiteto metų pradžios. Tai reiškia, kad 100,000 studijuojančių vienus metus neteko studijų. Taip pat ir Madrido universiteto 70,000 studentų dar ir dabar boikotuoja savo klases, ryšium su Valladolid universiteto uždarymu.

IR BAŽNYČIA

Yra neginčijamas faktas, kad Ispanijos katalikų Bažnyčia, patyrusi žiauriausių komunistų išniekinimų ir kančių pilietinio karo metu, ligi dabar yra buvusi ištikimiausia Franco režimo rėmėja. Bet pastaruoju metu yra pastebimas žymus nepasitenkinimas ir kritika Franko valdžios atžvilgiu. Gana žymus skaičius jaunesnių kunigų yra buvę suminti ir tardomi už per daug radikalių pamokslų sakymą. Policija tokius pamokslus vadina "agitacija prieš vyriausybę".

Net ir Madrido arkivyskupas, kardinolas Enrique y Taragon, didžiai supykė, kai valdžia neleido ilgai planuoti susirinkimui, šaukto Madrido neturtingųjų klajūnų Vallecas kolonijoje. Policija paaiškino, kad susirinkimas buvo uždraustas po to, kai buvo sužinota, kad kairieji radikalūs sluoksniai šią progą pasistengs išnaudoti neramumams sukelti.

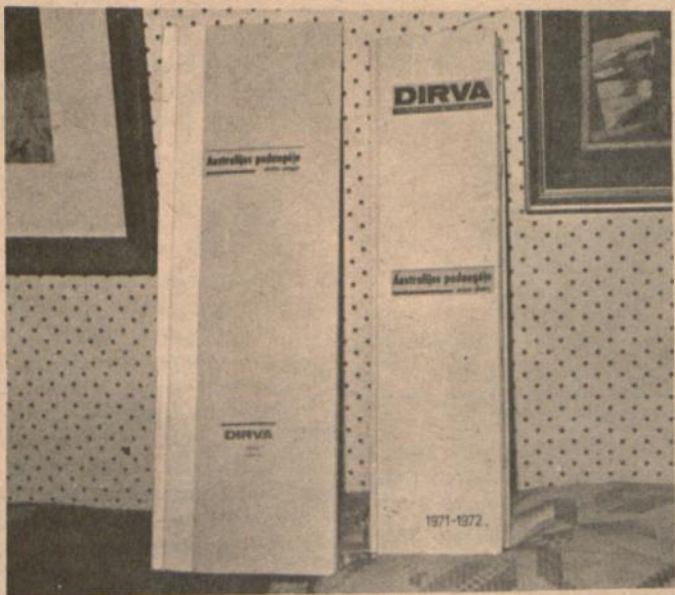
Reiktų prileisti, kad kaip ir JAV taip Ispanija su didžiu susirūpinimu ir nerimu laukia įvykstančių rinkimų Portugalijoje. Nuo jų išdavų t.y. ar komunistai ir toliau dominuos visai krašto politikai, didžia dalimi priklausys tolimesnė Ispanijos laikysena.

BUSINESS OF YOUR OWN FOR \$1,985

If you are ambitious, self-motivated, looking for that one opportunity to get you off and running, investigate this Unusual Business (Credit Card). A Small Investment and a Willingness to Work can provide you with Unlimited Earnings. Perfect Business for men, women & partners, whatever your background. This Business is designed to Generate a Good Cash Return immediately. For details:

Call G. P. S. Corp.
Toll Free — 800-241-3124

(26-32)

Australijos padangėje straipsniai Adelaidės muziejuje specialiai įrištose knygos.

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKUNAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

SOVIETINIUS KULTŪROS DARBUOTOJUS PAVERČIA POLITAGITATORIAIS

Sovietų valstybėje ne viską galima lyginti su įprastais laisvos visuomenės pavyzdžiais ir standartais. Pav. asmuo, kuris dirba kultūrinės veiklos sferoje, laisvoje visuomenėje, nėra susijęs su valstybės partijomis, su biurokratija. Toks asmuo vadinamas kultūrininku ir jo veiklos sfera kultūra.

Kitaip yra sovietinės partokratijos krašte. Asmuo, kuris tenai vadinamas 'kultūros darbuotojas', nėra atitinkamo laisvosios visuomenės kultūrininkui. Sovietuose 'kultūros darbuotojas' yra politinis agitatorius, propagandistas, patikimas režimo reklamos agentas.

Tai yra valdininkas, kuriam mokama, kurį instruktuoja ir dresiruoja. Kultūros namų vedėjai, knyginkai, bibliotekininkai, vaikų darželių ir prieglaudų vedėjai, spaudos žmonės, ateizmo paskaitininkai, kai kurių mokytojų šakos ir t.t. ir t.t. tai vis 'kultūros darbuotojai', kurie apjungti "LTSR kultūros darbuotojų sąjungoje". Jie režimo valdininkai ir agentai.

Ši struktūra paimta iš SSSR praktikos. Kaip ten veikia ir dresiruoja eina 'kultūros darbuotojai', visiškai taip pat dresiruoja juos ir okupuotoje Lietuvoje.

Prieš šešerius metus 'kultūros darbuotojai' buvo suvežti į savo pirmą suvažiavimą Vilniuje. Š.m. vasario pabaigoje, LTSR kompartijos centro komiteto gavus įsakymą iš Maskvos, Vilniuje sušauktas Antrasis 'kultūros darbuotojų' suvažiavimas. Maskvą gausiai atstovavo Kremliaus pareigūnai.

Šis 'politinis' ir režiminis kultūros suvažiavimas vyko įprastoje propagandinėje pompoje, naujuose Operos rūmuose. Scenoje susėdę visi režimo trana, salėje sėdėjo smulkūs režimo agentai, propagandininkai. Spauda buvo užversta Eltos komunikatais ir korespondentų rašiniais. Rūpestingai parinktos temos kėlė įvairias galimybes, suktus kanalus, per kuriuos paranku infiltruoti į žmonių psichę režimo ideologiją po kultūros skraiste.

Temoje 'Didis menininko pašaukimas', kalbėta apie menininko sutapimą su 'komunizmo statybos' propagandininko role. Temoje 'kultūriniam darbui - platų užmojį' nagrinėti neriboti propagandinio darbo užmojai. 'Meno vaidmuo socialistinėje visuomenėje' ir vėl 'komunizmo statybos' melodijos.

'Kultūros namai ir visuomenė' tema lyg ir pristatė sovietinius kultūros namus atramos taškais, surogatinėmis 'sovietinės religijos' maldyklomis. 'Knyga ir komunistinis auklėjimas' tema permetė 'komunizmo statybos' motyvus į vaikų auklėjimo aferą. Itin agitaciniai pristatyta 'Kinas ir žiūrovai' tema. Pagaliau

'Dvasiniai lobiai' - darbo žmonėms tvirtai prižada visad parūpinti sovietinei visuomenei įvairių propagandinių bei agitacinių 'vertybių'. Čia konkretus pavyzdys: restauruota buv. Dimitravos stovykla ir pristatyta, kaip pasibaisėtino žmonių naikinimo vieta! Tai, suprantama, buvo tipišką istorijos klastojimo aktas. Bolševikai nepajėgė savo tvirtinimų įrodyti.

Sovietiniai 'kultūros darbuotojai' privalo suvokti meną kaip tam tikrą politinės propagandos formą. Ne daugiau. Šis barbariškas požiūris matyti iš oficialių bolševikinės Eltos tekstų: "menininko pasaulėžiūros formavimas, tai pirmiausia sugebėjimas išvelgti kiekvienam žmogui būdingus bruožus, nukreipti darbo žmonių patangas bendram komunizmo statybos reikalui. Vienas brangiausių kiekvieno mūsų žmogaus, mūsų menininko jausmų yra tarybinis patriotizmas ir proletarinis internacionalizmas".

Suvažiavimas dėjo kietas pastangas užgesinti bent silpniausią lietuviško savitumo liepsnelę, kurios ieško ir bijo. Reikia kovoti 'prieš nacionalinį ribotumą', skambėjo šūktiniai kalbėtojų tribūnos. 'Nacionalinio ribotumo' vadina ir šmeižia natūralius asmeniui jausmus, priklausomumo savo tautai pajautimą.

'Kultūrinis darbuotojas' verbuoja iš lietuvių tautos. Visai žalodami sveiko asmens aspiracijas moralėje, religijoje, tautiniame priklausomume, bolševikai stengiasi išgauti modernius janičarus. Kaip žinia, janičarais buvo vadinami krikščionių valstybių pakraščiu ir juos perauklėdami, paruošę iš jų krikščionių naikinti batalionus.

Po aukšta kultūros sąvoka bolševikai stengiasi kontrabandos keliu vilkti savo partinę ir režiminę propagandą. Suvažiavimo kalbose ir tekstuose tai ryškiai matyti: taria žodį 'kultūra' ir turi galvoj bolševikijos atgabentas 'vertybes' - lietuvių istorijos klastuotė, literatūros taikymą propagandai, moralės kraipinys, ateizmo adoravimas, bediebybės muziejų kultūra, ir kt. Viskas tai iki šiol svetima sveikai lietuviškai galvosei, todėl nenuostabu, scenoje susėdę ordinuoti ir medaliuoti Kremliaus emisariai.

LTSR 'kultūros darbuotojų' antrasis suvažiavimas yra naujas okupanto žingsnis į lietuviško genocido praktiką.

SPECIAL — 8 DAY TRIP TO LITHUANIA, departing from New York on May 22, 1975. Price only \$735.00. Includes air fare, first class hotels, three meals daily & sightseeing. Contact Sophie Trzeziak telephone 215 — JE 5-7605. (24-26)

Okupuotoje Lietuvoje

Sovietinių pensininkų beteisiškumas

ST. PERMINAS

Sunki sovietinių pensininkų padėtis. Pensijos skurdžios, jos net neleidžia galo su galu sudurti. Jeigu pensininkas neturėtų galimybės pridurti prie savo 'biudžeto' pajamų iš šalies, jis turėtų badmiriauti pilna to žodžio prasme. Pridūrimas iš šalies reiškia tam tikri maisto kiekiai iš savo 'privatinio' sklypelio. Tokius gauna kolūkio pensininkai, tokius gauna netgi miestiečiai. Senas žmogus negali 'privatinio' sklypelio apdirbti, todėl tenka samdytis stipresnius, kurie dirba 'perpus'. Tokios 'privatinio' perpus dirbamo sklypelio atsargos sudaro esminį maisto papildinį prie sovietinio pensininko 'biudžeto'. Kitaip gyvena vadinamieji 'personaliniai pensininkai'. Pav. toks Justas Paleckis, pargabęs Lietuvon 'Stalino saulę' tebesiūdo tos saulės atokaitoje. Jam moka tūkstantinę pensiją. Neturėdamas ką veikti, J. Paleckis dabar rašo apie sovietinę okupaciją, visai ją poetizuodamas ir klastodamas dar visų atmintyje išlikusius įvykius.

Ryškus paprasto sovietinio pensininko beteisiškumo vaizdas matomas iš 'Valsčių laikraščio' (nr. 16) korespondentės St. Mockuvienės aprašytos pensininkės K. Januškienės istorijos.

K. Januškienė, kuri vargs ta Raseinių rajono 'Didžiojo Spalio' kolūkyje, buvo patraukta atsakomybėn už pasėlių išvažinėjimą! Kaip galėjo senutė išvažinėti kolūkius pasėlius? Kolūkiui buvo padaryta 4 rubliai nuostolių!

Už tokius kolūkiui 'nuostolius' senutei uždėta penkių rublių baida ir nuostolių atlyginimas, jis turi sumokėti kolūkiui devynis rublius. Bet septyniadesimt dviejų metų amžiaus senutė iš viso gauna apie dvidešimtį rublių mėnesiui. Devyni rubliai sudaro pusę jos mėnesinės pensijos. Iš ko ji gyvens? Už ką ji nukausta? Kaip sena moteris 'išvažinėjo daugiameses kolūkio žoles?' Baisaus administracinio sauvaiavimo ir beteisiško žmogaus skriaudimo paveikslą parodė St. Mockuvienės korespondencija.

K. Januškienės trobelė stovi atokiau nuo kelio. Kolūkio administracija įsakė arti aplink K. Januškienės trobą. Keliukas į pensininkės sodybėlę buvo užartas. Pasėtos daugiamesės žolės. Šitaip kolūkio pirmininko valia atskirta nuo bendro kelio, senutė tylėjo ir vargo.

Tai padarė man kolūkis, - užrašo korespondentė senutės skundą, - mudykis purve iki pažastų. Paštininkė, ir ta su pensija nebepricklampoja. Sustoja ten, prie ažuoliuko, ir laukia, kol atbėgsiu.

Žiemai ateinant, K. Januškienės žentas nusisamdė atsitiktinį sunkvežimį ir parvežė malkų. Lauko pakraščiu, nes kelias į K. Januškienės sodybą buvo užartas, pristūmė atbulą sunkvežimį ir išvertė malkas į sodybos kiemėlį. Dėl pervaiavimo per lauko pakraštį kilo pagarsėjusi byla ir keturių rublių ieškinys. Taip kolūkis susidorėjo su kolūkiete pensininke, kuri tame kolūkyje ėjo lažą ilgus metus.

Bylai dėl "išvažinėtu kolūkio daugiamečių žolių" iškilus, senutei atvežė jos nupirktas anglis. Dabar jau per kolūkio arimą nevažiavo. Išpylė anglis prie kelio

ir senutė po kibirėlį nešiojasi per arimą tiesiai į krosnį. Mat, už ėjimą per kolūkio arimą jos dar nenubaudė.

Užartą iš visų pusių K. Januškienės trobą galima pasiekti tikta helikopteriu, sarkastiškai pastebi korespondentė St. Mockuvienė. "Ką man daryti?" aimanuoja kolūkio pensininkė, nes kolūkio pirmininkas liepė

bematant nuimti anglis nuo pakelės, kitaip atsiųsias traktorių ir senutės anglis su žemėmis sulygins...

K. Januškienės skriauda, vargais ne galais, pasiekė viešumą. Įvykis yra sovietinio pensininko beteisiškumo iliustracija. Kiek tokių skriaudų vyksta nepastebėtu, ignoruotu, nutylėtu?

PUSANTRO TŪKSTANČIO SKUNDŲ PER MĖNESĮ

Sovietinėje santvarkoje griežtai baudžiamas kiekvienas nusiskundimas, kuris duotu suprasti, kad bendros ūkinės netvarkos priežastis yra sovietinės santvarkos ir 'komunizmo statybos' utopija. Toks nusiskundimas tuoj pat patektų saugumo organams.

Galima skustis dėl ūkinės netvarkos kaltinant asmenis, kokios nors žinybos administraciją. Kada jau nepakenčiama, žmonės rašo redakcijoms. Ir tokiu būdu vilniškės 'Tiesos' redakcija kas mėnesį gauna per 1500 laiškų skundų. O kur dar kitų leidinių redakcijos? Žmonės užverčia redakcijas skundais dėl sovietinio ūkinavimo netvarkos, apsieidimų, nesiskaitymo su žmonių reikalais, dėl tikro ekonominio bei sanitarinio kenkimo aplinkai.

Štai, Kapusko rajono 'Darbo' kolūkyje, Igliaukos gyvenvietėje iškasė trijų su puse metro gylio griovį. Griovys prisiskundė vandens. Tapo pavojingas žmonėms. Neaptvertas, gilus, vandens pilnas griovys gyvenvietės aikštėje! Neseniai griovyje prigirė žmogus.

Štai, Utenoje, Molėtų gatvėje, pernai betaisant elektros, 'laikiniai' išjungė vienam rajonui šviesą. Dar iki šiol šviesos nėra! Nepadeda skundai ir prašymai.

Kaune, Sąjungos gt. nr. 7 visus metus gyventojai prašo pataisyti stogą. Stogas netaisomas. Dabar, dėl kiau-ro stogo, pradėjo irti namo sienos. Pastatas netrukus bus negyvenamas.

Kėdainių rajono Gudžiūnų kolūkyje gatvėje išsimušė tokios gilios duobės, kad autovežiniai laužosi ašis. Autotransporto kontora nesukuba remontuoti sulūžusių automobilių. Kolūkio valdyba netaiso gatvės duobių. Pavasarį duobės prisipildė vandens. Dabar kolūkio gatvė atrodo ežeriukų grandinė.

Kapsuko baldų fabrikas veža pagamintus baldus į Kėdainių prekybinę bazę. Bet prekybinė bazė neturi sandėlio gautiems baldams sukrauti, todėl baldai kraunami bazės kieme, po atviru dangumi. Kartu su baldais čia ilgai stovi šaldytuvai, dviračiai. Metalas jau surūdijo, baldų klėjai dalių nebesulaiko.

Siesikų vidurinės mokyklos mokiniai privalo kiekvienas atnešti po 15 kilogramų popieriaus. Esą, tas popierius skirtas perdirbimui. Tačiau tuose pat Siesikuose prekybos degina krūvas popieriaus, pakavimo makulatūros, kurios neturi kur dėti.

Panevėžyje, prie Statybinių gatvės, buvo vaikų žaidimo aikštelė. Buldozeriai sustūmė kalnus žemui. Žaidimo aikštelės pradingo. Skundai nepadeda. Vaikai neteko žaidimo aikštelės.

Laiškuose - skunduose daug asmeniškų skriaudų temų. Tai rodo administracinių galių nesiskaitymą

sininkė neteko savo darželio gerybių, tačiau kolūkis tikrai ranka numojo. Kolūkio bandos padaryti nuostoliai neatlyginti. Būtų kitaip, jeigu pensininkė kaip nors padarytų kolūkiui žalos.

Klaipėdos transporto kontoros darbininkui J. Poškai pridėjo papildomą ir labai sunkų krovėjų darbą. Ar J. Poškai daugiau mokės? Anaipol, jam už pridėtą darbą nieko nemokės! Nė rublio. Į jo pasiteiravimą, atkirta: "nėra pinigų!"...

Dirvos skaitytojai nepajėgtų perskaityti vieno mėnesio skundus, kuriuos sovietiniai pavaldiniai nusiuntė tikta vieno leidinio redakcijai. Tokių čia pusantro tūkstančio. Po visą okupuotą Lietuvą tokių skundų (redakcijose ir įstaigose) dešimtys tūkstančių per mėnesį. Ar tie skundai atestuoja "pareigūnų ir administratorių abejingumą", kaip nors užmaskuoti katastrofišką padėtį 'Tiesa' (nr. 31)? Tie skundai Atmaskuoja sovietinės santvarkos neūkiškumą.

■ Laiškai Dirvai

MOLIO MENAS...

Motto:
Ta ponitutė šoko šuoli
Bet iklimpo ji į molį

Buvau dailės parodoj, neseniai surengtoj Kultūros Židiny New Yorke. Mačiau ir keramikos darbus.

Pačiam salės gale pamatiau mėlyną dubenį, parodos kataloge pavadintą lėkšte, o Darbininko apžvalginiam straipsny - vaza.

Kodėl dubuo (bliūdas) vadinamas vaza? Lietuvių Enciklopedijos XI tomo 384 puslapy rašoma apie keramikoj žinomus juodpuodžius. Mano supratimu, toks juodpuodis šioj parodoj ir buvo parodytas.

Iš pavardės skambesio buvo galima pamanyti, kad to 'kūrinio' autorė yra mūsų miela rašytoja Mazalaitė. Bet pasirodė, kad ne: tai 'studentė' Modzeliauskaitė. "Ji studijuoja keramiką", rašo Darbininko apžvalgininkas p.j. (Paulius Jurkus). Kažin? Gal tik vakarinė kursantė? "Va, žiūrėk ir vėl nauja mergaitė. Kas ji tokia?" paklausė vienas mano kolega. "Gal žinomo mūsų baletininko dukterė?"

Bet pasirodė, kad tai ne mergaitė. Tai Eugenija, Julita Modzeliauskaitė-Kundra-tienė-Venckienė.

Tegu būna ir taip. Tegu nusivilia minėtas mano kolega, neradęs šios 'kūrinio' autorės jaunystės žiedo. Bet ar tinka ši lėkštė dailės parodai? Tegu būna ji ir vaza,

kaip ją pavadino Paulius Jurkus Darbininke kovo 14, nors Lietuvių Enciklopedija XXXIII tomo 253 puslapy vaza aprašo kitaip, negu minėtas autorius, o tuo tarpu keli mano kolegos manė, kad tai tik dekoratyvinė Kultūros Židinio nevietoj padėta peleninė. Tegu būna ir peleninė. Svarbu, kad būtų meno kūrinys.

Tokių 'bliūdų' ir puodų yra pakelėse esančiuose turguose, o kartais ir dešimtukų krautuose.

Ne kiekvienas, nulipdęs puodą, jau bus menininkas. Ir aš kai buvau piemeniu, iš molio lipdydavau šį bei tą, bet nepretendavau eiti į dailės parodas.

Kultūros Židiny čia mini-mu tarpu vyko ne Kaziuko mugė, ar vakarinių kursantų rankdarbių paroda, bet dailės paroda Nepriklausomybės šventės proga. Parodoj buvo ir tikrai meniškų keramikos darbų. Tai prof. Petro Vaskio kūriniai. Šia proga man tenka sutikti su dail. K. Žoromskiu. Jo straipsny išspausdintam Draugo dienrašty š.m. kovo 15, sakoma, kad šiai New Yorke 6-jai lietuvių dailės parodai eksponatus (manyčiau ir keramikos darbus) atrinko beveik meno mėgėjai ir civiliai.

Į savo pastabas atsakymo nenoriu. Jau ir taip viskas aišku.

Juožas Butkus

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

**NORMANA
BURŠTEINA**

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir
677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

PABALTIEČIŲ TEATRO UŽUOMAZGA

EGLĖ JUODVALKYTĖ

Maždaug prieš pusmetį spaudoje pasirodė neilgas aptarimas profesoriaus Alfreds Straumanio įsteigto pabaltiečių teatro projekto, Southern Illinois universitete, Carbondale, Illinois. Takart buvo aprašyta 1974 m. rudenį įvykusi pabaltiečių konferencija, kurioje lietuvių atstovavo dr. Rimvydas Šilbajoris, prof. Algirdas Landsbergis ir ten studijuojanti Eglė Juodvalkytė. Buvo nustatyti pabaltiečių dramos projekto tikslai ir metų darbotvarkė. Dabar, įpusėjus mokslo metams, laikas įvertinti nuveiktus darbus, pažiūrėti kas atlikta, o kas dar prieš akis.

Šiuo metu jau yra surinkti 33 pabaltiečių tautų vaidinimų vertimai į anglų kalbą. Jų tarpe yra šešiolika lietuviškų vaidinimų. Septyni vaidinimai yra įvairiose vertimo stadijose. Tikimasi iki galo šių metų visus 40 vaidinimų paruošti platinimui amerikiečių mokyklose.

Norint supažindinti angliškai kalbančius žmones su pabaltiečių drama ir per ją su jų istorija, kultūra ir tradicijomis, šiais metais buvo užsibrėžta paruošti spaudai šešis vaidinimus, trumpas kiekvienos tautos teatro raidos istorijas ir mokslinius rašinius. Po ilgo svarstymo, pagal temą 'Confrontations with Tyranny', buvo atrinkti šeši vaidinimai: iš sovietų Estijos Enn Vetemaa Iliuminacijos ir Paul Eerik Rummo Pelenės Žaismas; iš sovietų Latvijos Martinš

Zivertso Mad Christopher Mad (Rūda) ir išeivio latvio Gunars Priede Mėlynasis; o lietuvių atstovavus dviejų išeivijos dramaturgų veikalai: Antano Škėmos Pabudimas ir Algirdo Landsbergio Penki stulpai turgaus aikštėje. Lietuvių teatro istoriją paruošė prof. Algirdas Landsbergis, latvių — dr. Jūris Sileniekis, o estų — dr. Mardi Valgema.

Southern Illinois universiteto teatro fakultetas, globodamas ir remdamas pabaltiečių dramos projektą, šių metų gegužės 9 d. universiteto teatre stato Landsbergio vaidinimą Penki stulpai turgaus aikštėje anglų kalba. Vaidyba ir techniniai darbai bus atlikti universiteto studentų bei aspirantų. Scenovaizdį kurs Pēteris Rožlapa, buvęs Rygos operos eskizų kūrėjas, o režisuos dr. Alfreds Straumanis. Minint lietuvių muziko M.K. Čiurlionio šimto metų gimimo sukaktį, nutarta naudotis jo kūryba pabrėžti vaidinimo dramatiškumui. Organizacijos norinčios pasikviesti Penkis stulpus gastrolėm tarp gegužės 16 d. ir birželio 14 d., yra prašomos kontaktuoti dr. Straumanį.

Association for the Advancement of Baltic Studies, planuodama savo konferenciją įvyksiančią 1976 m. gegužės mėnesį Columbia universitete, New Yorke, svarsto pastatymą estų, latvių ar lietuvių vaidinimo anglų kalba. Pabaltiečių teatro projektas tikisi akty-

viai dalyvauti šio vaidinimo parinkime bei pastatyme.

Sekančiais metais norima paruošti spaudai šešis vaikų vaidinimus. Kadangi šie vaidinimai apšiai naudojami pabaltiečių mitologija ir folkloru, tai apsunkina jų pristatymą angliškai kalbančiam mokyklinio bei gimnazistinio amžiaus jaunimui. Todėl, prie vaidinimų būsianti prijungta paaikškinamoji medžiaga. Lietuvių, latvių ir estų kilmės asmenys, pratę ne tik ruošti, bet ir naudotis tokia mokykline medžiaga ir nori prisijungti prie šio projekto darbų kaip konsultantai ar kaip patariamąsios komisijos nariai, yra prašomi susisiekti su projekto viršininku dr. Straumaniu kaip galima greičiau.

Naujagimiai pabaltiečių teatro projektui yra reikalinga visokeriopa parama. Ne viena etninė ir moksline organizacija, jų tarpe ir Association for the Advancement of Baltic Studies, yra davusi raštišką pritarimą. Visų trijų tautų dramaturgai ir vertėjai yra prisijungę savo knygų bei kitokių reikalingų informacijų. Tačiau vienu atžvilgiu už lietuvių tenka raudonuoti. Piniginiu, šiais metais dr. Straumanis gavo sumą iš federalinės valdžios. Universitetas iš savo fundacijos paskyrė pinigų bibliografinės medžiagos sutelkimui. Taip pat, prieš pusantrų metų buvo įsteigtas 'Baltic Fund'. Iš \$30,000 suaukotų šiam fondui pavienių asmenų ir organizacijų, tik viena auka

yra atėjusi iš lietuvių kilmės asmens. Likusius pinigų suaukoko latviai ir estai. Šie pinigai yra naudojami remti aukštąjį mokslą siekiančiam baltų kilmės jaunimui. Jei Amerikos federalinė valdžia, Southern Illinois Universitetas, latviai ir estai mato reikalingą remti pabaltiečių teatro projekto darbus, ar lietuviai jiems atsiliks?

Kreiptis prašoma šiuo adresu: Dr. Alfreds Straumanis; Baltic Theatre Project; Department of Theatre; Southern Illinois University at Carbondale; Carbondale, Illinois 62901.

New Britain

NAUJA LB APYLINKĖS VALDYBA

Kovo 16 d. LB New Britaino apylinkės valdyba sušaukė visuotinį narių susirinkimą, kuriame išrinkta nauja valdyba ir aptarti eiliniai apylinkės reikalai. Naujoji valdyba pareigomis pasiskirstė taip: Vincas Vilčinskas — pirmininkas, Algirdas Duda — vicepirmininkas, Aldona Plečkaitienė — sekretorė, Kazys Zavička — išdininkas, Elzbieta Liudžiuviene — parengiamas, Juozas Zeiberis — kultūrinis reikalams, Juozas Balčiūnas — visuomeniniams reikalams ir Juozas Liudžius — korespondentas.

Į Revizijos Komisiją išrinkti: Juozas Petuška, Jonas Plečkaitis ir Bronius Kūkalis.

Be to, susirinkimas aptarė ir svarbesnius apylinkės reikalus, iš kurių pažymėtinas gana įdomus ir svarbus — tai, kad iš LB Apylinkės kasos paskirta 50 dol. pašalpa, einantiems mokslus LB narių vaikams, kurie dalyvauja lietuvių organizacijose, jų mažai paramai.

Linkėtina šiai naujai LB New Britaino apylinkės valdybai geriausios kloties vykdyti lietuviams rūpius reikalus, ypač kiek galima daugiau prisidėti prie Lietuvos atvadavimo iš rusų-komunistų okupacinės vergijos.

Jonas Bernotas

Waterbury

• Balso direktorių suvažiavimas įvyks š. m. balandžio 12 d. 11 v. r. Šv. Juozapo lietuvių parapijos salėje, 29 John St., Waterbury, Conn.

DAILĖS PARODA

Waterburio Liet. Bendruomenės apyl. valdyba kovo 22-23 suruošė dail. Juozo Sodačio darbų parodą šv. Juozapo mokyklos erdvoje salėje. Buvo išstatyta 52 įvairia technika atlikti darbai: akrilio ir aliejaus tapyba, kolažai, tapybinė grafika, lino raiziniai ir kt. Parodos lankytojų susidomėjimas išstatytais darbais buvo nemažas, nes iš viso nupirka 17 darbų: Jadv. Stulginskaitė nupirko 3, Simas Augaitis 2, Viktoras Vaitkus 2, kiti — po vieną. Laimėjimui leistas paveikslas 'Mediniai stebuklai' loterijos būdu teko Vyčiui Virbickui iš Danbury, Conn. Prie parodos surengimo daug prisidėjo LB apyl. valdybos pirm. A. Malakauskas, K. Urbšaitis, V. Vaitkus ir kiti valdybos nariai.

JANITORIAL PEOPLE

We are now accepting applications for full and part time work in the greater Hartford areas. All applicants must bring 2 written references on letterhead at the time they come in to fill out an application. All applicants must apply in person only on Monday and Wednesday.

BUILDING MAINTENANCE CORP.

108 Constitution Plaza
Hartford, Conn.
(203) 325-2112

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1975 METAIS

American Travel Service Bureau šiais metais organizuoja sekančias keliones į Lietuvą:

GAUTA PAPILDOMA GRUPĖ:

#7A — Rugpjūčio 10 d. rugpjūčio 25 d. iš NEW YORKO — \$1150.00; iš CHICAGO — \$1269.00; 2 naktys Maskvoje, 5 Vilniuje, 2 Maskvoje, 5 Romoje.

SKUBĖKITE REGISTRUOTIS — VIETŲ SKAICIUS RIBOTAS.

5 DIENOS LIETUVOJE (1 diena KAUNE).

Kiekvieną grupę lydės patyręs kelionių vadovas.

DAR YRA VIETŲ SEKANČIUOSE GRUPESE:

#1—Gegužės 26 d. — birželio 10 d. iš NEW YORKO — \$979.00, iš CHICAGO — \$1098.00 2 naktis Maskvoje; 6 Vilniuje; 5 Talline; 2 Maskvoje.

#9—Rugsėjo 1 d. — rugsėjo 16 d. iš CHICAGO — \$1098.00. 2 naktis Maskvoje; 5 Vilniuje; 4 Rygoje; 3 Maskvoje.

#10—Spalio 1 d. — spalio 15 d. iš NEW YORKO — \$929.00; iš CHICAGO — \$1048.00. 2 naktis Maskvoje; 5 Vilniuje; 3 Rygoje; 3 Maskvoje.

#11—Gruodžio 19 d. — sausio 3 d. — kainos bus paskelbtos vėliau. 2 naktis Maskvoje; 5 Vilniuje; 3 Rygoje; 4 Maskvoje.

EKSKURSIJOS Į HAVAJUS — Lapkričio 22 d. — gruodžio 6 d. 4 salos, iš CHICAGO — \$599.00.

Taipgi turime grupinių (Charters) skridimų į Europą, kuriais galite pasinaudoti ir nebūdami klubų nariais. Chicago — Miunchenas tikrai \$435.00 (Ten ir atgal).

Dėl informacijų skambinkite arba rašykite:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643
Tel. (312) 238-9787

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos padarome reikalaujamus iškviatimo dokumentus. Taip pat teikiame informacijas kelionių reikalams po visą Ameriką ir kitus pasaulio kraštus, parduodame lėktuvų bilietus — be jokio papildomo mokesčio.

AIR FARES AND CONTENTS OF THIS ANNOUNCEMENT ARE SUBJECT TO CHANGE AND/OR GOVERNMENT APPROVAL.

TAUPLYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7¼% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7½% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6½% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

JEI JŪS NORITE SIŪSTI

SIUNTINIŲ - DOVANŲ Į LIETUVĄ IR VISAS SOVIETŲ SAJUNGOS DALIS
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ISTAIGA

1776 Broadway, N. Y. 10019

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

Affiliated with PODAROGIFTS, INC.

Priima užsakymus butams, automobiliams, dovanų pažymėjimams, motociklams, šaldytuvams, televizijos imtuvams ir įvairioms kitoms sovietinėms prekėms, kurias galite užsakyti Lietuvoje ar USSR gyvenantiems giminėms. Papildomų žinių teiraukitės mūsų pagrindinėje įstaigoje ar bet kuriame mūsų skyriuje.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

- ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street 435-1654
- BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street 342-4240
- BROOKLYN, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue 467-6465
- BUFFALO, N. Y. — 701 Fillmore Avenue 895-0700
- CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue 486-2818
- CHICAGO, ILL. — 1855 West 47 Street 376-6755
- CHICAGO, ILL. 60629 — 2608 West 69 St. 925-2787
- CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue 771-0696
- DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue 365-6780
- FARMINGDALE, N. J. — Freewood Acres, Rt. 9 363-0494
- HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue 365-6740
- HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Avenue 249-6216
- LOS ANGELES, CALIF. — 159 So. Vermont Avenue 385-6550
- NEWARK, N. J. — 378 Market Street 642-2452
- NEW YORK, N. Y. — 78 Second Avenue 674-1540
- NEW YORK, N. Y. — 141 Second Avenue 475-7430
- PHOENIX, Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canyon Hwy. (602) 942-8770
- PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue 769-4507
- RAHWAY, N. J. — 47 East Milton Avenue 381-8800
- SILVER SPRINGS, Md. 20910 — 961 Bonifant St. (301) 587-5777
- SOUTH RIVER, N. J. — 41 Whitehead Avenue 257-6320
- SYRACUSE, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street 475-9746
- TRENTON, N. J. — 1152 — Deutz Avenue 392-0306
- UTICA, N. Y. — 963 Bleeker Street 732-7476

PETRUS LAIDOJIMO ISTAIGA

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

KŪRYBA IR MOKSLAS

BALYS GRAŽULIS

(2)

ANTANAS RYLIŠKIS Dzūkijos kultūrintojas

KOVA DĖL ŠVIESOS

Pradėjęs Varėnoje mokytojauti Andrius Ryliškis greitai pamatė, koks tamsus, palaidas miestelio jaunimas. Manymas, kad jaunuolis atvestas iš tamsios ir ankštos pirkios į erdvią, šviesią mokyklos salę pasiūkė pasijus kitokių, sumandagės, sušvelnės, surengė šokių mokyklos salėje. Ir tą pirmą kartą suėję girti padaužos sukėlė muštynes, šokančius išvaikė. Tad jis suprato, jog tik per organizaciją jaunimą galima sudrausminti. Ir tik tokią organizaciją kurioje drausmė yra pirmutinė sąlyga. Todėl ėmėsi organizuoti šaulių būrį. Per steigiamąjį susirinkimą, rinktinės vadui dalyvaujant, i būrį įstojo beveik visi ramesnieji, 'inteligentais' vadinami, jau nuoliai ir kelios merginos. Prisidėjo vaistininkas, policininkas, pašto viršininkas, girininkas ir kiti tarnautojai. Būrio valdybos pirminku buvo išrinktas A. Ryliškis, o būrio vadu tik iš kariuomenės grįžęs ūkininkaitis, puskarininkis.

Pirmoji būrio veikla buvo kas sekmadienį mokyklos salėje šaulių būrio ruošiami šokių vakarėliai, o vėliau ir scenos vaidinimai. Tie vakarai ir buvo pagrindinė darybos priemonė dėl jaunimo. A. Ryliškis iš pat pradžių nutarė išigėrusių į salę neileisti, o žinomesniems mušeikoms uždare duris visiškai. Mėginantiems brautis į ją pats A. Ryliškis pastojų kelią. Buvo jis didelis, stiprus vyras. Žemaičiams dzūkeliams jis milžinu atrodė. Tad kaip griebdavo kurį padaužą, papurtydavo, tam visas narsumas išdukdavo. Tas antrą kartą tik iš tolo į duris žiūrėdavo. O salės viduje policininkas budėdavo. Kad kiek – tai ir lauk.

Mokyklos salėje jaunimas jautėsi saugiai, ypatingai ten patiko merginoms. Ten jos pašokdavo su tarnautojais, pasienio policininkais, niekas jų jėga šokti ntempdavo. vis 'panelėmis' vadino. Ir vietos bernai stengėsi panašiai elgtis.

Padaužos dar mėgino pasiūkimus rengti atskirai, bet nedaug merginų pas juos ateidavo. O, netrukus, nei viena nėjo. Apleido juos ir tie, kurie prie jų tik iš baimės prisilaikė. Ir taip jie paliko už durų vieni, kai salėje trenkė muzika, ratelius su ko mokytojus išmokintus jaunimas, skardėjo lietuviškos dainos.

Nelikus kur dėtis, nedrasiai, po vieną stoji į šaulius ir padaužos. Ir A. Ryliškis čia pat juos skyrė durininkais ir tvarkdariais. O jie mokėjo su savo buvusiais draugais tvarkytis – kad kiek, tai į sprandą ir pro duris! Taip per porą metų visi suėjo į šaulių būrį. Ir koks būrys tai buvo! Jo veikla ir drausmė skambėjo per visą šaulių Sąjungą.

Po keletos metų moterų skyrius išaugo į atskirą moterų šaulių būrį. Varėnos šauliai turėjo didelį chorą ir nuolatinį teatro būrį. O vyrų būrys ugniagesių komanda, kuriai priklausė ir ne šauliai miestelio žydai. Ko-

manda turėjo savo stoginę ir įrankius. Prie pėsčiųjų būrio buvo raitųjų šaulių grandis ir pučiamųjų orkestras.

Varėnos šauliai pasistatė erdvius dviejų aukštų mūrinius namus, kuriuose buvo didelė salė su balkonu ir moderniai įrengta scena – valstybės teatro dekoratoriaus pieštomis apsukamomis ir nuleidžiamomis dekoracijomis, repeticijų ir persirengimo kambariai, kelių šimtų knygų knygynas ir vieša skaitykla. Skaitykloje kambariai, kelių šimtų knygų knygynas ir vieša skaitykla. Skaitykloje veikė galin-gas radijo priimtuvas, radosi beveik visa lietuviška periodinė spauda. Kasmet Varėnoje gastroluodavo Valstybės Teatras.

Su koku įniriu anksčiau jaunimas pešėsi, su tokia energija dabar šoko į darbą. Talkos būdu vežė namams rąstus, plytas, kasė, tvarkė kiemą. Vakara, užuot šunis lodė ir tvoras laužė, sėdėjo skaitykloje su laikraščiais. Kas vakarą repetavo tai dramos būrelis, tai choras ar orkestras.

Šaulių lėšomis miestelio aikštėje buvo pastatytas puikus granito Nepriklausomybės paminklas. Šaulių pastangomis ir lėšomis buvo aptvertos kapinės ir sutvarkyti kritusiųjų dėl laisvės dvylikos karių kapai – pastatyti cementiniai kryžiai, ap-sodinti gėlėmis.

Ir visiems tiems darbams vadovavo A. Ryliškis. Jis buvo jų sumanytojas ir vykdytojas.

Tačiau vien šių darbų jam neužteko. Jis dar įsteigė ir vedė Tautinės Sąjungos apylinke, Jaunlietuvių skyrių, Jaunųjų Ūkininkų ratelį ir Vilniui Vaduoti Sąjun-gos skyrių. O vėliau, su vaistininku Jonu Dabkum, dar ir kooperatyvą įsteigė.

Ir taip vieno žmogaus ne-

paprastomis pastangomis tas tamsiausias užkampis švyturiu sušvito.

"TAUTOS VADAS"

Andrius Ryliškis buvo ap-sikrovęs darbais darbeliais. Juk, pirmoje eilėje, jis buvo mokytojas ir penkių komplektų (vienas komplektas skirtas žydų mokyklai su dėstomąja hebrajų kalba) pradžios mokyklos vedėjas. Tad be tiesioginio darbo mokykloje buvo dar ap-čiai ir administracinių pa-reigų. Sunku dabar suprasti, kaip jis visus tuos darbus at-liko, visur suspėjo.

Šaulių namų statyba pa-reikalavo daug laiko, suma-numo ir pastangų. Gavus iš valdžios sklypą, su buvusios degtinės pilstytuvės griuvėsiais, reikėjo jį nuvalyti, iš-rankioti plytas. Tą atliko, A. Ryliškiui prižiūrint, pa-tys šauliai. Jie suvežė iš miš-ko ir nupirktus rąstus. Bet statybai reikėjo pinigų, pi-nigų! Tad buvo atspausdinta keliasdešimt tūkstančių Va-rėnos albumėlių, išsiuntinė-ta šimtai aukų lapų. Visas tas pakavimas, siuntinėjimo ir susirašinėjimo darbas vy-ko jo bute, jam pačiam dir-bant bei talkininkus moki-nant. Kas sekmadienį bu-vo rengiami šokių vakarai, kas antrą mėnesį statomi vaidinimai. O jis buvo tų veikalų statytojas ir režisie-rius. Dar buvo vykdomos ir rinkliavos, tad susidarė ne-maža administracinio darbo.

Gi jis pats prižiūrėjo ir na-mų statybą. Nuo tamsos lig tamsos, kiekvieną atliekamą minutę prie jų sukinėjosi. Tai samdė meistrus, tai juos prižiūrėjo, mokino. Užsaki-nėje medžiagas, derėjosi. Stebėjosi žmonės, kaip jis gali tiek daug žinoti. Juk visus mokino, patarinėjo.

Kartą grįžo iš Kauno su knygomis ir išrinktais. Tuoj pasiūkė talkininkų ir

Neryžtingieji

BALYS AUGINAS

PALIKĘ senolių šilainę,
Ateina medžiai
Į nežinomą lygumą
Ir, paklydę tarp debesų,
Dairos ir ieško
Kelio. Ir nesiryzta:

Žengti su paliktų sodų giesme,
Ar ošti svetimo vėjo pagaišėj?

Žalieji ženklai

NUBUDO karklo katinėlis
Vėlyvą kovo rytą:
Pradingo sniegas. Palyta,
O ant kalnų — pavasario šešėlis — —

Šūkauja kovarniai medžiuose,
Taiso lizdus senus —
Greit sugrįš į namus,
Lyg paklydęs sūnus,
Pavasaris
Gėlėtuose važiuose — —

Tėviškos lietuvių evangelikų liuteronų parapijos choras su dirigentu Jurgiu Lampsčiu. M. Nagio nuotrauka

'PRISIKĖLIMO' KANTATA

ANTANAS NAKAS

Geriausiai ką Dievas pa-darė, tai neužbaigė kurti pa-saulio, palikdamas jį žmogui, kad pastarasis turėtų ką veikti.

Evangelikų liuteronų Tė-viškos bažnyčioje Chicagoje jau daugelį metų, Verbų sekmadienį suruošiami reli-giniai koncertai, kurie ipras-mina Kristaus prisikėlimo švente. Neviena lietuvių pa-rapija Chicagoje nepajėgia pavasarėjanti sekmadienį pa-versti susikauptimo ir džiaugsmo diena. Tėviškos parapijos bažnyčia nesutal-pino visų, atėjusių pasiklau-syti šio koncerto.

Kunigas Ansas Trakis sa-vo taktu, širdingu prie žmo-nių priėjimu, gražiai moka sujungti ne tik savo parapi-jiečius, bet ir kitų tikybų žmones. Nuširdus sugebėji-mas prabilti žodžiu į klausy-

ėmėsi mokinti knygas rišti. Ir išmokino, ir buvo šaulių knygyno knygos ištisos į kie-tus viršelius. Vėliau tuos įrankius atidavė vienam be-žemiui šauliui, kuris knygų rišimo amatu vertėsi.

Neužmiršo ir mergaičių. Joms surengė mezgimo, o vė-liau ir siuvimo kursų. Kur-sams instruktorius atvežė iš Kauno.

Tik namų statybą užbai-gus ėmėsi didelio kapinių tvarkymo darbo. Ir šiuos darbus jis prižiūrėjo. Kar-tu steigė Kooperatyvą. Pa-rinko tarnautojus, juos iš-mokino sąskaitybos, aptar-navimo, užsakinėjo prekes.

Ir šalia to viso dar kū-rė naujas organizacijas, ar padėjo jom įsikurti. Ir vie-sose veikė su užsidegimu. Ne visoms jis pirmininkavo, bet buvo visų valdybose. Ir be jo pastangų nei viena nebūtų išsilaikiusi. Visų or-ganizacijų vaiklą jis derino, nes visoms reikėjo pinigų ir visos veikė tam pačiam plote.

Visą laiką skubėjo nuo dar-bų priežiūros ir repeticijas, o iš jų į posėdžius, po jų prie stalo sąskaitų tvarkyti, ko-respondenciją vesti. Retas vakaras, kad jo bute nevyk-tų koks posėdis, gi šviesa jo lange švietė kas naktį iki pa-ryčių. Tokią darbo našta ga-lėjo panešti tik milžinas. O jis tokiu ir buvo – dide-lis, tvirtas. Tada buvo vien-gungis ir, atrodė, moteri-mis visai nesidomėjo, nerū-kė, nekortavo, o išgerda-vo dėl kompanijos gal stik-liuką ar du ir tai baisiai raukydamasis. Todėl galėjo visą savo gyvenimą pa-švesti darbui ir jį išvež-ti.

Kadangi buvo aprėpęs vi-są miestelio visuomeninę (Nukelta į 6 psl.)

tojus, dar labiau visus suar-tina. Savo bažnyčios pasta-tą jis stengiasi praplatinti ir meniškai pagražinti.

Šį Verbų Sekmadienį, cen-triniame altoriuje, buvo ati-darytas dailininko Valeškos sukurtas vitražas 'Prisikė-limas'. Laikė koncerto, ap-švietus vitražą, visų daly-vių akys nukrypo į Kris-taus dangun įžengimo pa-veikslą. Subtilių spalvų vit-ražas, kurio spalvos šviesoje keičiasi kaip brangakme-nių žerėjimas. Picasso išsi-reiškė, kad yra menininkų, kurie moka blankią dėmę pa-versti į saulės spindulį ir saulės spindulį į blankią dėmę. Šis vitražas bažny-čioje bus saulės spinduliu.

Po vitražo atidengimo, dė-mesio centre buvo Vl. Jaku-bėno 'Prisikėlimo' kantata kuri savo nuotaika ir tem-pais derinasi prie vitražo įvairiaspalvio žerėjimo. Jur-gio Lampsčio diriguojamas choras, akompanuojant pa-čiam kompozitoriui, kanta-tą puikiai atliko. Man as-meniškai komp. Jakubėno 'De Profundis' labiau pati-ko už šią kantatą, tačiau šis kūrinys su gana šykš-čiai išvystytom temom pali-ko malonų išpūdį ir pritiko vėlykinei nuotakai. Choras kūrinį, be ypatingų sunku-mų, gerai apvaldė. Ypač sultingai pasireiškė bosai, prisitaikydami prie bendro, gerų balsų išlyginimo.

Labiausiai mes pratę ver-tinti talentus, kurių jau nė-ra mūsų tarpe. Šia proga ne-galima nepaminėti komp. Vl. Jakubėno veiklos, kuris da-bar su gražiais užsimojimais kompanuoja dainas, gies-mes, kantatas. Jei kas nors yra sukurta, atlikta arba taip padaryta, kad nieko prie kūrinio negalima pridė-ti arba atimti, nepadarius jam žalos, tai galima pasa-kyti, kad tai yra grožis.

Mūsų menininkų, kompoz-itorių, dirigentų, poetų, rašy-tojų, visuomenės veikėjų pastangos – tai tautos loby-

nas, kuriame atspindi jos siela, būdas, visa tautos gy-venimo sintezė.

Trečias šio koncerto daly-vis – tai choro dirigentas Jurgis Lampsatis. Šiame ir kituose koncertuose jis pa-rodė savo prigimtą muzika-lumą. Taupiais mostais mo-ka pabrėžti kiekvieną kom-pozicijos sakinį, prie kurių choras prisitaiko ir nuan-suotai išpildo kūrinį. Diri-guoja be gaidų sudėtingas kompozicijas. Choras papil-dytas naujais dainininkais ir, palyginus su perėjusiu laikotarpiu, labai pagerėjo. Ypač geri bosai. Džiugu, kad prie choro prisidėjo jau-nimas.

Neįmanoma trumpoje apy-braižoje suminėti visus kon-certo dalyvius, kurių mar-gas skaičius prisidėjo prie koncerto pasisekimo.

Tenka paminėti vaikų cho-rą su jo dirigentu V. Jurk-šaičiu, vyrų choro dirigen-tą A. Polikaitį. Solistė E. Juozapaitienė nemažai deda pastangų labiau išlavinti gražų soprano. Tenoras V. Mieliulis atliko keletą gies-mių solo ir su choru. Kon-certo akompaniatoriai: V. Česna, A. Kaminskas, V. Jurkšaitis. Martynas Trakis vargonais palydėjo bendrą visų giesmę 'Pranašas Di-dis' ir atliko postliudą.

Koncerto užbaigai choras pagiedojo skambiai aranžuotą 'Tėve mūsų' L. Robert-sono. Ši giesmė-malda pra-skambėjo puikiai ir galima sakyti ji buvo gražiausia vi-same koncerte. Sultingi, žė-mų gaidų bosai ir choro bal-sų geras išlyginimas, su-teikė šiai maldai gilią reli-ginę nuotaką ir prasmę.

Apie kunigą Trakį ir jo su-ruoštą koncertą bei apie visus koncerto dalyvius gali-ma pasakyti: reikia kad bū-tų ir gyventų žmonės, ku-rie melstusi ir už tuos, ku-rie niekad nesimeldžia (V. Hugo), o apie ateistus tai tenka pasakyti, kad tai yra žmonės, kurie dėkoja Die-vui, kad nėra Dievo.

Tėviškos lietuvių evangelikų liuteronų parapijos choro dirigentas J. Lampsatis, komp. V. Jakubėnas, Gen. superintendentas kun. Stasys Neimanas ir kun. A. Trakis. M. Nagio nuotrauka

RYLIŠKIS...

(Atkelta iš 5 psl.)

veikla, tai buvo tyliai vadinamas 'Tautos Vadu'. Kai kam atrodė, kad A. Ryliškis pasidarė diktatorium, dėl to reiškė nepasitenkinimą, pynė intrigėles. Kitų organizacijų veikėjai skundėsi, kad A. Ryliškis tesirūpinąs šauliais, o jų reikalus nustūmęs į užkampę. Kad neleidžias jiems pasireikšti, kad laiko pats vienas viską užgožęs. O mokytojai pyko, kad mokyklos darbas A. Ryliškiui tėra pareiga, atliekama priebėgomis, kad jis neturįs reikiamo pasiruošimo ir netinkąs būti mokytoju, juo labiau mokyklos vedėju.

Aišku, kad tuose skunduose buvo ir tiesos. Taip pat aišku, kad be A. Ryliščio paramos, jo sumanymo, užsidegimo darbui, nei viena organizacija nebūtų galėjusi išsiversti. Gi visų 'geresnių' mokytojų pavardės jau dingo iš atminties, o A. Ryliški varėniečiai ir dabar prisimena kaip mokytoją. Todėl tuose skunduose galėjo būti ir pavydo.

Tačiau išversti 'Tautos vada' iš sosto nepavyko gal dėl to, kad jis turėjo įtakingų draugų, per kuriuos gaudavo kaikiurių lengvatų ir kurių vardas jį saugojo.

A. Ryliškis artimai draugavo su Alytaus apskrities viršininku, vėliau vidaus reikalų ministru ir žemės Banko direktorium Petru Aravičium. Jie dažnai viens pas kitą lankydavosi.

Ypatingai šiltai bičiuliavosi su vidaus reikalų ministru generolu K. Skuču. A. Ryliškis pasakojo, kaip ta ju bičiulystė užsimezgė. Pirmojo pasaulinio karo metu jis išstojo į Irkutsko (Sibire, kur ir aš praleidau septynerius savo vaikystės metus) karo mokyklą. Ten jis sutiko keletą kitų lietuvių kariūnų. Lietuviai tarp savęs draugavo, bet kalbėdavosi tik rusiškai. Jie žinojo, kad mokykloje yra instruktorius lietuvis leitenantas K. Skučas, bet su juo santykius užmegsti nedrįso.

Vakarais visas miestas vaikštinėdavo gražiam ecaro Aleksandro parke. Nueidavo ir kariūnai merginų apžiūrėti. Kartą lietuviams kariūnams sėdint parke ant suoliuko pro šalį praėjo lt. K. Skučas garsiai lietuviškai dainuodamas: "Kai aš mažas buvau, šile ožius ganiau, ant kelmelio sėdėdamas rankoj pautus turėjau". Jam praėjus kariūnai neištvėrė susijuokė. Išgirdęs juoką K. Skučas grįžo ir pareikalavo pasiaiškinti. Išsiganę kariūnai aiškinosi esą lietuviai ir supranta dainelės žodžius. K. Skučas už juoką jų nebarė, bet paėmė i nagą už tai, kad jam nepristatė, kad gėdinasi lietuvių kalbos.

Nuo to vakaro tarp instruktoriaus ir kariūnų užsimezgė draugystė, nuo tada jie tik lietuviškai kalbėjosi. Tada A. Ryliškis pasižadėjo dirbti tik savo tėvynei.

Ne vien veikėju A. Ryliškis garsėjo. Mylėjo jį žmonės ir kaip žmogų. Jo dūrys buvo atviros visiems, visiems jis rado laiko patarti, padėti: kam skundą i teismą parašyti, kam koki raštą istaigai. Su visais kalbėjosi, viską norėjo žinoti, viskuo domėjosi. Dūrė, kuo galėjo. Suorganizavo molio statybos kursus, kursus prašymus ir laiškus rašyti, kvietė paskaitininkus... Kauno radijui pradėjus transliacijas 1926 m. tuoj nusipirko stiprą radijo priimtuvą ir sekmdieniais visus šaukė mokyklos salėje transliacijų klausytis. Tuoj po pamaldų žmonės būriais traukė i salę, klausėsi ir netikėjo, o vėliau tais stebūklais stebėjosi.

Nenuostabu, kad A. Ryliškis savo veikla garsėjo ne

Grandinėlės šokėjos Rūta Giedraitytė ir Daiva Marcinkevičiūtė prie KSU Ethnic Heritage Centro paruošto koncerto plakato.

GRANDINĖLĖS KONCERTAS KENT STATE UNIVERSITETE

Šių metų balandžio mėnesio 26-tą dieną, 8 val. vakaro, Kent State University Ethnic Heritage Center, Didžiojoje Auditorijoje, ruošia Grandinėlės koncertą.

Šiuo parengimu norima sukelti sumą pinigų iš kurių būtų galima skirti stipendijas studentams, lankančiams lietuviškų studijų skyrių. Šios studijos KSU universitete užima labai svarbią vietą ir yra nuolat plečiamos ir stiprinamos. Planuojama pakelti jas iki tokio lygio, kokį turi slavų katedra Duquesne universitete, Pittsburghe.

Grandinėlės koncertas yra pirmas KSU Ethnic Heritage Centro mėginimas pasiekti platesnius visuomenės sluoksnius, supažindinti juos su Centro kultūvuojamomis studijomis ir gauti joms jų pritarimą bei piniginę paramą.

KSU vadovybė matė Grandinėlės pasirodymą 1972 metais, PLB suruoštos lietuvių jaunimo studijų dienos. Aukštai įvertinusi ansamblio atliktą lietuviško šokio programą, mielai sutiko globoti ir E H Centrai padėti organizuoti balandžio 26-tos dienos koncertą. Jo pajamos turėtų duoti pradžią 50.000 dolerių sumai, reika-

vien Dzūkijoje. Plaukiant i Ameriką laive kalbėdamasis su vienu mokytoju iš šiaurinės Lietuvos pasisakiau kilęs iš Varėnos. Jis tuoj šūktelejo: "A, tai iš 'Tautos vado' viešpatijos. Na, kaip jis laikosi?" Štai kaip toli garsas apie jį buvo nuėjęs.

O nevisi jį mylėjo. Žydai niršte niršo, kai jis kooperatyvą įsteigė. Tad kai raudonieji okupavo Lietuvą pasiskubino A. Ryliški suimti.

Po metų, iš Marijampolės kalėjimo išsivadavęs, jis grįžo aplaužytas ir nusivylęs. Juk prie jo arešto prisidėjo ir keletas žydėlių suviliotų buvusiųjų paties mokinių. Gal dėl to, o gal kad norėjo pailsėti, A. Ryliškis iš Varėnos išsikėlė kitur mokytojauti.

Išsikėlė, bet neliko užmirštas. Varėniečiai Lietuvoje ir čia esantieji vis apie jį klausinėja. Ir jis su visais, kurių adresus gavo, susirašinėjo, siuntė siuntinių, o čia nelaimės ištiktiems talkino. Todėl jo vardas niekada nebus užmirštas. Apie jį susikurs legendos, kaip apie vieną iš Dzūkijos milžinų.

lingai lietuviškų studijų stipendijų fondui.

I šį koncertą, ypač, yra kviečiama lietuviškoji visuo menė. Šiuo metu organizuojamos svečių grupės iš Akrono, Pittsburgho, Youngstowno ir kitų artimesnių miestų.

Po koncerto Brown Derby restorane ruošiamą Grandinėlės narių, universiteto bei Ethnic Heritage Centro vadovybės ir svečių bendrą susipažinimo vakarienę.

Bilietai i koncertą gaunami koncerto dieną prie įėjimo. Jų kaina suaugusiems \$2.00, studentams ir vaikams \$1.00.

Prof. John Cadzow, Ph.D. KSU Ethnic Heritage Centro Direktorius

INTENSIVUS LIETUVIŲ KALBOS KURSAS KENTE

Šią vasarą Kento valst. universitetas siūlo sustiprintą lietuvių kalbos kursą pradedantiems ar silpniau lietuviškai kalbantiems: per 10 savaičių bus praeita ištisų mokslo metų programa, ir kursą baigusiems bus suteiktas 12 valandų kreditas. Beveik kiekvienu atveju kreditas bus užskaitomas kituose universitetuose ir kolegijose.

Kurse bus naudojama "Introduction to Modern Lithuanian" ir pagal ją paruoštos juostos. Be to, keturias valandas kasdien studentams pagelbės mokytojai, kilę iš Lietuvos ir kalbą literatūrine lietuvių kalba.

Šis kursas siūlomas greta anksčiau mūsų skelbto aukštesnio (upper division) kurso kalbantiems lietuviškai, už kurį bus teikiamas 6 valandų kreditas.

Platesnė informacija teikiama, rašant šiuo adresu: The Lithuanian Language Section, c/o Critical Language Program, Kent State University, Kent, Ohio 44242.

• Dailininkių Magdalenos B. Stankūnienės ir Vandos Balukienės paveikslių paroda ir poetės Julijos Švabaitės-Gylienės knygų pristatymas įvyks balandžio 12-13 d.d. Lietuvių Namų didžiojoje salėje. Parodos atidarymas prasidės šeštadienį, 7:30 v. v., kurio metu poetė

NAUJOS KNYGOS

VIENAS MAŽAS GYVENIMAS

Nė vienas žmogus neturi teisės nutraukti ryšių su savo tauta, tautiečiais, pra eitimi. Taigi ir atsiminimų literatūra domina kiekvieną gyvą lietuvi.

Įdomūs yra ne tik valstybės kūrėjų, buvusių aukštų pareigūnų, politikų, diplomatų, karo vadų, bet ir žemesnių ar vidutinių žmonių atsiminimai.

Tokių vidutinio žmogaus atsiminimų pluoštą pateikė Henrikas Lukaševičius savo knygoje "Vienas mažas gyvenimas". Autorius – teisės mokslų daktaras, universiteto dėstytojas, teisėjas, publicistas, keliautojas, geras stebėtojas. Savo atsiminimus pradeda nepriklausomo gyvenimo kūrimosi metais, užfiksuoja būdingus ano meto gyvenimo momentus, Lietuvii kovas su lenkais Giedraičių apylinkėse (Mokslas kulkosvaidžiams traktant); toliau veda skaitytoją per įvairias mokyklas, universitetus, teismus. Pagaliau – okupacijų metai, tremtis, emigracija Austrijoje, Paryžiuje, Argentinoje, Amerikoje.

H. Lukaševičius – žodžio ir sakinio meistras. Moka rašyti, sugeba pasakoti lengvai, vietomis humoristiškai. Taigi jo "Vienas mažas gyvenimas" virsta didesniu, mūsų pačių gyvenimu, darosi įdomus, sukelia nemažą dvasinio pasitenkinimo.

Knyga 192 pusl. Dailus viršelis, pieštas dail. Lijolės Židonytės. Kaina 5 dol. Leidėjo adresas: Akademienės skautijos leidykla, 8913 So. Leavitt Street, Chicago, Ill. 60620

TĖVYNĖS SARGAS

Vasario mėn. pasirodė naujas 'Tėvynės Sargo' numeris. Redaktorius Dr. Domas Jasaitis. Žurnalo turinyje – Mykolas Krupavičius ir Joachimas iš Florės, rašo kun. V. Bagdonavičius. Kun. M. Krupavičius. Dr. K. Griniaus ir Prof. J. Aleksos Memorandumai Nacių General Komisarui Kaune. P. Maldeikis – Mykolo Krupavičiaus bibliografija. Taka – Prel. L. Tulaba. Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija 50 Jubilėjaus ženkle. – Dr. V. Gidžiūnas. Mikalojus Kopernikas – C. Masaitis. Naploeono administracinė tvarka Lietuvoje 1812 metais – A. Budreckas. Apie Vaclovą Sidzikauską rašo Dr. D. Krivickas. Prel. M. Juro trilypė sukaktis – J.B. Laučka. Vlado Jurgučio laiškas – J. Gobis. Juozas Tomas-Vaižgantas – 'Tėvynės Sargo' redaktorius, rašo Pr. Naujokaitis. Žurnale yra ilgesni straipsniai apie Prel. J. Balkūną, L. Šimutį, P. Gaučį. Žurnale randame medžiagos apie VLIKO veiklą, Jaunimo Kongresą, tikinčiųjų persekiojimą Lietuvoje. Yra žinių iš LKD veiklos. Žurnalas įdomus ne tik intelektualams, bet gali būti

naudingas ir visiems tiems. Kaina 5 dol.

Žurnalas gaunamas administracijoj: A. Razgaitis, 29-32 Beach Channel Dr., Apt. 2-L, Far Rockaway, New York, 11691. Clevelande pas H. Idzelį.

IEŠKOMAS LEIDEJAS

Prieš dvidešimt metų išleistos mano knygos "Buriamas ir jūrininkystė" jau nebegalima gauti.

Naujai paruoštai knygai "Būrės ir varikliai", skiriamai buriuotojams, motorvalčių ir kreiserių savininkams bei sportinui žvejui, ieškomas leidejas. Rašyti šiuo adresu: B. Stundžia, 53 Yorkleigh Ave., Weston, Ont., Canada M9P-1Y3 arba skambinti (416) 247-5634.

• **Apdraudęs reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi i Z. Obelenį tel. 531-2211.**

• **Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.**

LB SUSIRINKIMAS

Š. m. balandžio 13 d. 12 val. mažojo N. parapijos salėje šaukiamas Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkės susirinkimas. Dar bū tvarka: ataskaitiniai valdybos pranešimai, kontrolės komisijos pranešimas, valdybos ir kontrolės komisijos rinkimas. Kiti einamieji reikalai, klausimai ir sumanymai.

• **ALT S-gos jubiliejiniam bankete š. m. gegužės 24 d. Clevelande, Ramada Inn, meninę programą atliks: sol. Audronė Simonaitytė, jai akompanuos pianistė Birutė Smetonienė ir savo poeziją skaitys Vladė Butkienė, kurios eilėraščių rinkinys "Išmarginta drobė" baigiamas rinkti Vilties spaustuvelyje.**

• **Income Tax pildo Bronius Taoras, Lietuvių Namuose 877 East 185th St. Antradieniais ir ketvirtadieniais 5-8:30 v. v. šeštadieniais 10:00-2:30 v. p. p. Kitom valandos pagal susitarimą. Tel. 531-8887.**

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ISTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatingą patarnavimą.

1975 TOUR TO LITHUANIA AND GERMANY WITH EUROPA TRAVEL SERVICE

911 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
Telephone: (216) 692-1700

ON KLM ROYAL DUTCH AIRLINES TRANSATLANTIC
BOEING 747 JUMBO JET PLANE

Departure: May 29, 1975

Return: June 12, 1975

Tour price from Cleveland \$1,005.00
Tour price from New York \$ 921.00

ITINERARY: 5 nights in Vilnius with a full day excursion to Kaunas, (Possibility of extra night in Vilnius), 4 nights in Riga, Latvia, 4 nights in West Germany.

TOUR PRICE INCLUDES:

- Economy class air fare from Cleveland, respectively from New York
- Air transportation Leningrad, Vilnius, Riga, Leningrad
- First class Hotel Accommodations, double occupancy
- Pension accommodations in West Germany
- 3 meals daily in Vilnius and Riga
- Sightseeing tours
- Transfers
- Bus transportation
- Baggage handling

For departure from other cities and the following fares to the New York rate

Chicago: \$119.00 Detroit: \$81.00
Buffalo: \$ 68.00 Toronto: \$86.00
Single Supplement: \$95.00
All rates are subject to change.

RESERVATION FORM

EUROPA TRAVEL SERVICE, 911 East 185th Street,
Cleveland, Ohio 44119. Telephone (216) 692-1700

GENTLEMEN:

Enclosed is \$_____ as deposit for this Tour.

(Make checks payable to Europa Travel Service) Minimum deposit \$100.00 per person. Final payment due 30 days prior to the departure date.

Mr./Mrs. _____ Number in Party....

Address _____

City _____ State _____

Telephone Number _____ Single Accommodations _____

I will be travelling with _____

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

JŪRŲ SKAUTŲ VADŲ PASITARIMAS

Atvykus LSB Jūrų skautų skyriaus vedėjui j. v. s. B. Stundžiai, Vidurio Rajono Jūrų Skautų Skyriaus įgaliotinis j. v. s. V. Petukauskas sukvietė Clevelando jūrų skautininkus į informacinį pasitarimą.

Dalyvavo Klaipėdos Vietininkijos vietininkas j. s. D. Kižys, būsimas vietininkas j. ps. A. Narbutaitis, v. j. s. P. Petraitis ir j. s. A. Andrašūnas. J. v. s. V. Petukauskiui visus supažindinus, LSB Jūrų Skautų Sk. vedėjas padarė pranešimą apie skyriaus darbus, apie vykstančią korespondencinę sueigą. Vietininkas j. s. D. Kižys pasisakė dėl naujų jūrų skautų programų, taip pat apie sunkumus vietininkijos darbe.

Dėl programų ir auklėjimo darbo pasisakė ir kiti jūrų skautininkai. Vadovai nusiskundė, kad tėvai neįmoka savo vaikus pakankamai lietuviškai, siunčia pas jūrų skautus. Tas vadovams ypač apsunkina darbą. Taip pat tartasi dėl vadovėlio "Būrės ir varikliai" reikalingumo jūrų skautams ir jo išleidimo.

Pasitarimas vyko j. v. s. V. Petukausko ir s. A. Petukauskienės bute, š. metų kovo mėn. 30 dieną. (vp)

RAŠYKIME LAISKUS

Balandžio 6 d. Nauj. parapijos salėje, tuoj po pamaldų ALT Clevelando skyrius organizuoja specialią tarnybą padėti visiems lietuviams, kurie nori siųsti laiškus ar telegramas prezidentui Fordui ir JAV Kongreso nariams, prašant, kad Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių okupacijos nepripažinimo ir toliau būtų laikomasi ir tą faktą keltų tarptautiniame forume.

Visi lietuviai prašome šį sekmadienį po pamaldų užsėti į Nauj. parapijos salę ir

VANDA BALUKIENĖ

Mergaitė su laikrodžiu

suteikti savo pavardę ir adresą, pageidaujant, kad būtų pasiųstas jūsų vardu laiškas.

• Rinkimai į Jaunimo Sąjungos tarybą įvyks šį sekmadienį, balandžio 6 d. po 10 val. mišiu Nauj. parapijos salėje. Dalyvauja asmenys nuo 16 iki 30 m.

• Kun. G. Kijauskas, S.J., Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos Clevelande klebonas, balandžio 6 d. apie 11:30 val. ryto dalyvaus televizijos programoje "Sunday Magazine". Programa matoma 3 stotyje.

• Kent State universiteto Geauga mokslavietėje šį pavasarį "critical" languages programoje bus dėstoma ir lietuvių kalba. Kursai vyks Chesterlande, tad lengvai pasiekiami Clevelande gyvenantiems studentams. Dėl platesnių informacijų skambinkit 729-9433.

• ALT S-gos Clevelando skyriaus 25 metų sukakties minėjimas įvyks š. m. balandžio 20 d. 4 v. p. p. Lietuvių Namuose. Prieš tai 2 v. p. p. tose pačiose patalpose šaukiamas skyriaus susirinkimas. Visi nariai ir prijaučiantieji maloniai kviečiami dalyvauti.

A. A.

ARTŪRUI KOKLIUI

mirus, liūdintiems jo žmonai APOLONIJAI, jų dukroms DANAI, DALEI, LYDIJAI ir sūnams VITUI, JONUI, ALGIUI su jų šeimomis, o taip pat visiems giminėms ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Stasys Lukoševičius

A. A.

DR. KONSTANTINUI VYŠNIAUSKUI

mirus, jo žmonai, dukrai, sūnui ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą ir linkime stiprybės pernešti didelį skausmą

Dr. Z. Sabataitis ir šeima

Dailininkų M. B. STANKŪNIENĖS ir V. BALUKIENĖS
KŪRINIŲ

P A R O D A

1975 m. balandžio 12-13 d.d., Clevelando Lietuvių Namuose

Atidarymas ŠEŠTADIENĮ, 7:30 V. V., kuriame dalyvaus poetė J. ŠVABAITE-GYLIENĖ. Jos knygas pristatys ST. BARZDUKAS. Taip pat programoje — RITA ČYVAITĖ, pianinas; MAXINE SCHINDLER, fleita; ŽIVILĖ KLIORYTĖ, dailininkų pristatymas.

MALONIAI KVIECIAME ATSLANKYTI.

Rengia CLEVELANDO LSK ŽAIBO MOTERŲ TINKLINIO KOMANDA

• Blossom festivaliniam chorui ieškomi dainininkai. Audicija naujiems nariams įvyks balandžio 27 d. Grace liuteronų bažnyčioje, 13001 Cedar Rd. Dėl audicijos prašom susitarti su choro vadovybe skambinant 231-7300 pirmad.-penktad. nuo 10 val. iki 4 v. p. p.

Choras turi apie 300 narių ir jau aštuntą vasarą dainuoja su Clevelando orkestru Blossom muzikos centre.

JAUNIMO ŠOKIAI

Skautai rengia jaunimui vakaronę balandžio 5 d., šeštadienį, Naujos parapijos žemutinėje salėje. Nuo 7:30 val. — 11:30 val. vak. Bus orkestras ir įėjimo kaina \$1.00.

HOUSES FOR SALE

6822 Edna Avenue. 5x5 double and 5 rooms single in rear. All for 11,000.

1005 East 78 St. 6 rooms single, only 11,900.

534 East 143 off Lake Shore Blvd. 5x5 double, just 17,500.

Near Our Lady brick 3 bedrooms, dining room, 1½ bath.

6x6 double off Neff Rd., near Lake Shore Blvd., beautiful home.

GEO. KNAUS Realty

481-9300

819 East 185 St.

(26-27)

E A S T E R

G R E E T I N G S

f r o m

S T . C L A I R

S A V I N G S

A S S O C I A T I O N

WANTED AT ONCE
JOURNEMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
VERTICAL TURRET LATHE
OPERATORS
GEAR CUTTER OPERATORS
FORM MILLING TYPE MACHINE.
Must have job shop experience and
be able to set up work from blue
prints & close tolerance.
THE STAHL GEAR & MACHINE CO.
3901 Hamilton
Cleveland, Ohio
216-431-2820 (22-27)

DIRVOS NOVELĖS 1975 METŲ KONKURSAS

Premija \$600.00

Rankraščius įteikti iki

1975 m. birželio 15 d.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1975 metų birželio 15 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikra pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 600 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

Žiūrėk TV ir tuoj pat žinosi ar esi Ohio loterijos laimėtojas!

Stebėk šį ketvirtadienį naktį kaip laimingasis Ohio loterijos numeris ištraukiamas, tiesiog televizijoje. Patikrink savo Ohio loterijos tiketo numerį ar esi laimėjęs ir pamatysi vieną laimingą asmenį laimint \$300,000 didžiąją premiją. Stebėk Ohio Loterijos Buckeye '300' traukimą kiekvieną ketvirtadienį.

Žiūrėk laimėtojus, ketvirtadienį, 7:30 v. v. kanalas 5, WEWS.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Inž. Jonas Jurekūnas, buvęs Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirminkas, Sąjungos jubiliejiname Seime š. m. gegužės 24 d. Clevelande skaitys pasakaitą apie Sąjungos 25 metų sukaktį.

• Prof. dr. A. Kučas paruošė angliškai Amerikos lietuvių istoriją "Lithuanians in America". Knyga išleis Lietuvių Enciklopedijos leidykla.

• Vytautas Matonis, ALT S-gos Philadelphijos skyriaus pirmininkas, rašo, kad iš žmonių girdėjęs labai gražius atsiliepimus apie Dirvą — visi patenkinti. Į jubiliejinį S-gos seimą, gegužės 24-25 d. Clevelande, žadas atvažiuoti su būriu skyriaus narių.

• LB New Britain apylinkė ir ALT New Britain skyrius Dirvai paremti atsiuntė per J. Bernotą 10 dol. Ačiū.

• LKVS Ramovė Clevelando skyrius per išd. P. Mainelį Dirvai paremti įteikė auką 25 dol. Ačiū.

• LB Baltimorės apylinkė, per išd. Vytautą Eringį atsiuntė 50 dol. auką Dirvai paremti, įvertinant Dirvos pastangas lietuviško žodžio išlaikyme laisvajame pasaulyje.

Už tokį gražų lietuviškos spaudos darbo įvertinimą ir auką nuoširdžiai dėkojame.

• Dr. Gediminas Čekas, Warwick, R. I., Stasys Jurkūnas, Chicagoje ir Ona Ivaškienė, Bostone, atnaujindami Dirvos prenumeratą pridėjo auką laikraščiui paremti po 10 dol. Ačiū.

• Dr. F. Tallat-Kelpša, Chicagoje, atnaujindamas prenumeratą, pridėjo auką Dirvai paremti 15 dol. Ačiū.

• K. Nausėdas, Venesueloje, Dirvai paremti atsiuntė auką 14 dol. Ačiū.

• Daytona Beach ir Deltonos lietuviai, Floridoje, prisimindami Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 57-ąją sukaktį, Dirvai, spausdintu žodžiu kovojančiai už Lietuvos laisvę, per J. Janušaitį atsiuntė 15 dol. auką, linkėdami ir toliau budėti mūsų tautos laisvės sargyboje ir vesti kovą prieš Lietuvos pavergėją — okupantą. Ačiū už auką ir linkėjimus.

New York

• Hamiltono lietuvių dramų grupė Aukuras balandžio 12 dieną, šeštadienį, Kultūros židinyje, 341 Highland Blvd., Brooklyne, suvaidins A. Kairio specialiai parašytą 3-ju veiksmų dramą Žmogus ir Tiltas, dedikuotą 1941 metų sukilimo aukoms pagerbti. Drama vyksta Kaune 1941 metais sukilimo metu.

New Yorko Lietuvių Fronto bičiuliai kviečia visus New Yorko ir artimesnių vietovių lietuvius į šį vaidinimą atsilankyti. Gera proga vyresniesiems prisiminti ir pagerbti laisvės karžygius, o jaunimui pasi-

semti lietuviško idealizmo — pasiaukojimo Lietuvai ir lietuvybei. Po vaidinimo visi galės pabendrauti, pasivaišinti ir pasikalbėti su savo pažįstamais ir draugais.

• K. Klatauskas, laikraštininkas, gyv. New Yorke, buvo sunkiai susirgęs ir iš ligoninės grįžęs palengva taisosi žmonos priežiūroje.

• Kun. Petras Dagys, New Yorko evangelikų lietuvių parapijos klebonas, kelias savaites išgulėjęs ligoninėje, grįžo į namus ir palengva taisosi.

Boston

• Naujosios Anglijos Tautų Festivalis įvyks š. m. balandžio 25, 26 ir 27 dienomis Natich High School Natich, Mass. Dalyvaus 16 tautų. Lietuvius atstovaus Onos Ivašienės vadovaujamas Bostono Lietuvių Tautinių Šokių Sambūris iš 60 šokėjų. Sambūriui talkininkauja Danguolė Razutytė, mokytojaus Belmont, Mass., ir studentės Nijolė Ivaškaitė ir Lina Šimkutė.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

DARBINGAS ALT S-gos CHICAGOS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Kovo 23 d. L. Tautinių Namų salėje įvyko ALTS-gos Chicago skyriaus narių susirinkimas, praėjęs kaip visad darnioje didelio socialumo nuotaikoje. Pasiaušinta sąjungos ir šio skyriaus bėgamieji reikalai. Skyriaus pirmininkas Petras Bučas paakino visus narius rengtis ir aktyviai dalyvauti sąjungos seime, Clevelande. Skyriaus atstovų išrinkimas numatomas kitame susirinkime.

Pirmininkas supažindino susirinkimo dalyvius su naujais į skyrių įsijungusiais ir valdybos priimtais nariais: Jolanda Kereliene, Brone Kremeriene, Liucija Petrikoniene, Gene Maldėnienė, Albertu Kremeriu ir Vladu Vaitiekūnu. Kiekvieną jų sutiko susirinkimo dalyvių plojimai.

Skyriaus valdyba pareiškė padėką visiems nariams talkinusiems ar parėmusiems Dirvos naudai rengtą balių. Ta proga pranešta, kad šio skyriaus tradicinis pavasario susitikimas rengiamas gegužės 10 d.

Teodoras Blinstrubas, ALT-os vicepirmininkas, trumpai aptarė pabaltiečių delegacijos pas JAV prezidentą G.R. Ford šiuo metu vasario 27 d. priėmimo svarbą ir sąryšį su tuo įvykiu ryškėjanti kai kurių Washingtono politinių sluoksnių pasinešimą, keisti Estijos, Latvijos ir Lietuvos valstybių statusą. Susirinkimo dalyviai čia pat išjungė laisvais ir telegramomis į akciją, ginančią ligšiolinę padėtį.

Leonardas Dargis, aktyvus JAV ekonominio finansinio gyvenimo stebėtojas ir komentatorius, turiningoje paskaitoje paryškino šio krašto nūdienę padėtį ir pastangas nugalėti ekonominį atoslūgį. Savo samprotavimus prelegentas rėmė statistiniais duomenimis, nurodęs faktus bei šaltinius. Susirinkimo dalyviai, dėmesingai išklause L. Dargio linsniuotąsias, jo žodžiais tarė, "gerasias ir blogasias naujienas šiame fronte", išskėlė daug klausimų sumažėjusios gamybos, nedarbo, vertybinių popierių rinkos ir kt. srityse. Prelegentas rūpestingai ir pa-

sigėrėtinu sąmojumi bei padėties pažinimu atsakinėjo visus klausimus. O tolesnis gausiai paliestų klausimų diskutavimas tęsėsi pokalbiuose prie kavutės ir užkandžių.

Darniai dirbančią šio skyriaus valdybą sudaro: pirmininkas — Petras Bučas, nariai — V. Lenkevičienė, E. Valiukėnienė, K. Šimutis ir O. Kremeris. Valdybos kadencija baigiasi, todėl šis susirinkimas išrinko nominacijų komisiją, kurios uždaviniu yra surinkti kandidatus naujos kadencijos valdybai. Susirinkimą šiltu žodžiu vedė prezidento pirmininkas dr. Vytautas P. Dargis, sekretoriavo — Stukas. (mv)

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

Toronto

• Dail. Alfonso Dargio, gyv. Rochestery, N. Y., naujausių kūrinių paroda įvyks Toronto Prisikėlimo Parodų salėje balandžio 19-20 ir 26-27 d.d. Parodą ir dailininką A. Dargį pristatys jo artimas bičiulis dail. T. Valius.

OPPORTUNITY FOR
MEDICAL TECHNOLOGISTS
REGISTERED PREFERRED
Looking for something other than the usual Med Tech job? Come & join our exciting, progressive, rapidly growing company. If you are an M.P. or have some RIA exp., don't waste your time any more on the humdrum. Call & find out about the vast possibilities available with:
ENDOCRINE CENTER
11001 Cedar Ave.
Cleveland, Ohio 44106
Call Personnel Dept. Collect at 216-721-0300 (27-31)

LB Marquette Parko apylinkės 1975 metų valdyba apsilankė pas kleboną kun. Antaną Zakarąuską pasitarti lietuviškais reikalais. Sėdi iš kairės: Paulina Šukis, kleb. kun. Antanas Zakarąuskas, apyl. pirm. Petras Andreika. Stovi: Ona Karosienė, F. Valinskas, J. Kaunas, P. Norvilas, V. Diminskas, K. Barzdukas, V. Grėbliūnas ir Adolfas Šimkus. Nuotraukoje nėra A. Bagdono, A. Avižienio ir V. Velžos.

Alice Stephens

CHICAGOS LIETUVIŲ OPERA

Donizetti

opera

MEILĖS ELIKSYRAS

1975 m. " 19 d., 8:00 val. vak.
1975 m. " 20 d., 6:00 val. vak.
1975 m. " 26 d., 8:00 val. vak.

MARIJOS MOKYKLOS AUDITORIJOJE

Diriguoja — VYTAUTAS MARIJOŠIUS
(Balandžio 19 ir 20)

Alvydas Vasailis
(Balandžio 26)

Režisuoja — Herbert Beatty

Gina Čapkauskienė

Margarita Momkienė

Algirdas Brazis

Arnoldas Voketaitis

Stefan Wicik

Bilietai — MARGINIUOSE, 2511 W. 69th St., Chicago, Ill.

Parterėje — \$12.50, \$10.00, \$8.00 ir \$6.00; balkone — \$11.00, \$7.50 ir \$5.00.

Paštu užsakomi, kartu su čekiu: LITHUANIAN OPERA, 6905 So. Artesian Ave., Chicago, Ill. 60629.